

ЯК ПИСАТИ ПРО ЛГБТ

Курс для журналістів

ЗМІСТ

ВСТУП ДО КУРСУ

ЛЕКЦІЯ 1. Чому важлива увага до ксенофобії і гомофобії

ЛЕКЦІЯ 2. Лексика щодо ЛГБТ: як кого називати

ЛЕКЦІЯ 3. Історія ЛГБТ-руху. Гетеросексуальність і гомосексуальність.

ЛЕКЦІЯ 4. Гомофобія: чому журналіст не повинен її підігрівати?

ЛЕКЦІЯ 5. Мова ворожнечі — що це таке, чому шкодить ЗМІ та суспільству

ЛЕКЦІЯ 6. Трансгендери: особливості гендерної ідентичності

ЛЕКЦІЯ 7. Міфи про ЛГБТ

ЛЕКЦІЯ 8. Тенденції висвітлення ЛГБТ: висновки з курсу

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

ВСТУП ДО КУРСУ

Арку Дружби народів у Києві весною 2017 року намагалися перетворити на символ розмаїття.

Проте деякі політики побачили у веселці більше зло, аніж пам'ятник на честь народження СРСР, поставлений Компартією на початку 80-х як символ дружби українського та російського народів. Символ дружби з Росією, яка саме зараз воює з Україною, виправдовуючи народну назву арки — «Ярмо» — та уособлюючи насилля над іншими.

За іронією долі, саме Сталін свого часу заборонив позашлюбні відносини і поставив поза законом добровільні гомосексуальні стосунки. Саме ідеологія Компартії та «руського міра» найчастіше апелює до заборони та примусу, нав'язуючи одностайність.

Тож декомунізації в нашому суспільстві потребують не тільки пам'ятники, а й уявлення про стосунки між людьми, природу взаємин і кохання — природу доброї волі, свободи вибору, самовизначення та різномайття, що для журналістів виходить далеко за межі просто трактування гомосексуальності у ЗМІ.

Чи мають право геї та лесбійки, бісексуали та бісексуалки, трансгендери і трансгендерки вільно жити в українському суспільстві? Які базові цінності лежать за цим — спільні для будь-якого суспільства, для всієї спільноти?

Арка Дружби народів у квітні 2017 так і не стала веселкою.

Як розказувати про ЛГБТ, щоб не ділити українців на «своїх» і «чужих»? Як у принципі уникнути іншування в ЗМІ на прикладі ЛГБТ, а натомість дотримуватися загальних принципів журналістської етики та стандартів стосовно незаангажованого розкриття теми?

Чому важливо розрізнити сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність? Чому треба поважати самоідентифікацію людини в суспільстві і вміти висвітлювати різномайття?

Що стоїть за суспільними штампами і як дати змогу аудиторії побачити людину та її проблеми, а не стереотипні уявлення про ту чи іншу меншість?

Про це наша брошура, створена на замовлення громадської організації «Інсайт» за підтримки Article 19, Велика Британія. Вона складається з короткого курсу лекцій, що буде цікавий не лише журналістам, а й правозахисникам, дослідникам і кожному, хто цікавиться ситуацією з правами людини в Україні.

Розробляючи курс, ми зважали на те, що кожна людина має право на власні переконання, на які впливають виховання, професійний досвід, релігійні погляди та коло спілкування. Кожен із нас може переосмислювати їх протягом життя.

Але в засобах масової інформації журналіст зобов'язаний дотримуватися загальних правил і виходити з сучасних уявлень щодо природи людини, зокрема дослідження про природу ЛГБТ-людей. Як ніхто інший журналіст мусить відділяти «свої» переконання від професійного висвітлення події.

Ми знаємо, що гомофобна позиція може звучати в публічному просторі, але в професійному висвітленні вона не може бути об'єктом для дискусій. Принцип «Не називай нікого так, якби тобі не хотілося, щоб тебе називали» — ключовий у нашому курсі. Як його застосовувати на практиці, ми також розглянемо в наших лекціях.

Наостанок додамо, що над курсом працювали десятки людей різної сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності, бо ми віримо — це зробить українське суспільство відкритішим і привітнішим до кожного з нас.

*Із повагою,
автори.*

ЛЕКЦІЯ 1.

ЧОМУ ВАЖЛИВА УВАГА ДО КСЕНОФОБІЇ І ГОМОФОБІЇ

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Основа дискримінації
Ксенофобія як світове явище
Правила для журналістів

Це перша лекція з курсу «ЛГБТ для журналістів», у якій ми поговоримо про те, що таке ксенофобія і чому працівники ЗМІ мають бути надзвичайно чутливими до її проявів. А також вивчимо такі терміни, як «ксенофобія» та «гомофобія».

Як ви вже знаєте, цей курс — не заохочення до дискусії. З партнерами з громадської організації «Інсайт» ми розробляли його як зведення правил, які зобов'язаний знати кожен професійний журналіст, якщо він справді інформує громадськість про процеси в суспільстві, а не займається пропагандою, маніпуляціями чи розпалюванням ворожнечі щодо певної меншості.

Основа дискримінації

Проектуючи цей курс, ми виходили з того, що кожен із нас є представником меншості. Це може бути меншість блакитнооких чи рудоволосих. Меншість людей, які пишуть лівою рукою, тобто є шульгами. Меншість із короткозорістю, якій доводиться носити окуляри.

Навіть мами з візочками в нашій країні — це меншість, яка може зазнавати дискримінації, коли, приміром, заходить до елітного ресторану. В деяких закладах Києва вас не раді бачити саме тому, що ваша дитина може кричати або бігати по залу.

Так само зазнають дискримінації деякі чоловіки, які заробляють менше, ніж від них очікують дружина чи мати, або не мають власного житла. Поширене в народі слово «приймак» — є нічим іншим, як дискримінаційним визначенням.

Важко бути неупередженим, якщо зростаєш у середовищі, наповненому цими словами-кліше, словами-лайками та стереотипами — для темношкірих, для мам, для людей з інвалідністю, для етнічних спільнот або — як у нашому випадку — для геїв, лесбійок, бісексуалів і бісексуалок та трансгендерних людей.

Актори, політики, впливові бізнесмени часто ретранслюють побутові міфи, не задумуючись, що кожне таке некоректне слово може вилитися в реальне насильство. І журналісти, які тиражують дискримінаційні висловлювання без фахових коментарів та контексту, підкидають дров до багаття суспільної ненависті до «чужих».

Україна зараз рухається в бік Європи та демократичних цінностей, де людей сприймають такими, якими вони є. А Кабінет Міністрів узяв на себе зобов'язання до кінця 2017 року внести до парламенту законопроект про партнерство, що дасть можливість одностатевим парам юридично оформляти стосунки.

Водночас у країні розгорнулася масштабна дискусія навколо ратифікації Стамбульської конвенції, яка захищає права тих, хто страждає від домашнього насильства. Значною мірою це стосується жінок і дітей.

Головним опонентом цих змін у українському законодавстві виступила Рада церков, яка об'єднує 18 найбільших релігійних організацій, зокрема більшість християнських конфесій, мусульман та іудеїв.

Їх непокоять нові терміни, які планують ввести на законодавчому рівні, зокрема, такі слова, як «гендер» і «сексуальна орієнтація».

Такі дискусії є викликом для журналістів, які пишуть на суспільну тематику, адже від коректного висвітлення великою мірою залежить, чи стане наше суспільство толерантнішим і ліберальнішим, дозволивши кожному з громадян жити без зовнішнього втручання в особисте життя.

Чи, навпаки, в Україні, як у Росії, домінуватиме сталінський підхід, коли геїв тримали у в'язницях, лесбійок — у психіатричних лікарнях, а сімейні стосунки були під пильним контролем партії та комсомолу.

Ксенофобія як світове явище

Уперше беручись за цю тематику, журналісти часто припускаються помилок, типових для суспільства, де лише формуються коректні слова та поняття для опису партнерських стосунків, а також є побутові упередження щодо ЛГБТ.

Найближчі 10 років українцям належить унормувати загальноприйнятну нейтральну лексику, що не ображатиме жодної з меншин і не сіяти-ме в суспільстві ненависть, у тому числі щодо сексуальної орієнтації.

Власне, природа цієї ненависті давно зрозуміла й описана — це захисна реакція на чуже і невідоме, яка набула масового поширення в Європі наприкінці XIX століття. Згодом вона розійшлася на весь світ і нині відома під терміном «ксенофобія».

Якщо в XX сторіччі боролися з всесвітньою єврейською змовою та жовтою загрозою, то нині головні вороги ксенофобів змістилися в бік мігрантів і ЛГБТ-спільноти.

Термін **«ксенофобія»** походить від грецьких слів «ксенос» — «чужий» і «фобос» — «страх», тобто це слово означає «страх до чужого».

Дослідники розрізняють дві основні форми ксенофобії. Перша спрямована на групу всередині суспільства, що вважається чужою та шкідливою.

Це наприклад, нові іммігранти, біженці, трудові переселенці, євреї, роми та гомосексуали.

Об'єктом другої форми ксенофобії є переважно культурні елементи, що вважаються чужими. Наприклад, представники нетрадиційної для певної країни релігії.

Термін **«гомофобія»** походить від слів «гомос» — «той же, однаковий», і «фобос» — «страх». Це збірне визначення різних форм негативної реакції на гомосексуальність.

Уперше термін «гомофобія» обґрунтував у 1972 році американський психіатр Джордж Вайнберг (George Weinberg) у праці «Суспільство та здоровий гомосексуал», визначивши гомофобію, як жах буття у безпосередній близькості до гомосексуалів.

Резолюція Європарламенту «Гомофобія в Європі» від 18 січня 2006 року визначає гомофобію, як «іраціональний страх і огиду до гомосексуальності та до лесбійок, геїв, бісексуалів і трансгендерних людей (ЛГБТ), що засновуються на упередженні, подібному до расизму, ксенофобії, антисемітизму та сексизму».

Дослідники зазначають, що, оскільки явище гомофобії іраціональне, на рівні емоцій його не можна спростувати логічними доказами, адже во-
доділ відбувається за принципом «свій» — «чужий».

Водночас принцип толерантності, який пропагує Євросоюз, не вимагає, щоб люди однаково любили «своїх» і «чужих». Головною цінністю європейців якраз є «спільне» — це будь-яка територія перетину соціальних груп, на якій жодна з груп не має права домінувати и не може зазнавати утисків.

Ідеться лише про визнання плюралізму культур і стилів життя, зазначає російський соціолог академік Ігор Кон. «Не треба наслідувати те, що тобі не подобається, але не зводь свої принципи до абсолюту і не заважай іншим людям жити по-своєму. Це одна з необхідних умов мирного співіснування», — пояснює дослідник в статті «Гомофобія як форма ксенофобії».

Правила для журналістів

Отже, якщо ми є журналістами і пишемо про ЛГБТ, то під час підготовки матеріалів маємо виходити з того, що сексуальна орієнтація і гендерна ідентичність — елементи ідентичності людини, які знаходяться на глибинному рівні.

Тому будь-які помилки й упередження в текстах і сюжетах, що розповідають про гомо- чи бісексуальні стосунки або трансгендерних людей, можуть не тільки образити, а й глибоко поранити тих, хто є вашим героєм, а також членів їхніх родин, друзів і всіх, хто пов'язаний із ЛГБТ-спільнотою.

Більше того, таким чином медіа стають каналами ретрансляції застарілих знань про людську природу, психологію та сексуальність, а також виправдовують агресію та дискримінацію стосовно представників ЛГБТ і навіть підігрують вороже ставлення до них.

Журналісти, які пишуть про ЛГБТ, мають усвідомити, що матеріали на цю тему — це здебільшого матеріали про людей, їхнє життя, долі та почуття.

Тож правило «**НЕ ПИШИ ПРО ІНШИХ ТОГО, ЧОГО НЕ ХОТІВ БИ, ЩОБ ПИСАЛИ ПРО ТЕБЕ**» тут неабияк доречне.

Деякі журналісти дають майданчик для дискусій гомофобам свідомо, бо вважають, що цього вимагають журналістські стандарти, зокрема, правило балансу думок.

Хоча насправді це не питання балансу. Бо заперечувати факт існування людей з іншою сексуальною орієнтацією у сучасному світі — це все одно, що досі продовжувати дискусію про те, що Земля пласка, а не кругла.

Підсумовуючи, кожен з нас має усвідомлювати, що раптово може стати дискримінованим — наприклад, коли зламає ногу, втратить з віком зір або народить дитину. Тож особливої уваги потребують незмінні меншості. Якщо журналісти професійно висвітлюватимуть їхні проблеми, то здобудуть більше довіри у своєї аудиторії, а українське суспільство загалом стане уважнішим до потреб кожної людини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Гендер, релігія і націоналізм в Україні. — *Київ, 2012.*

Игор Кон. Гомофобия как форма ксенофобии. — *Москва, 2009.*

Звіт про виконання Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини (ЛГБТІ компоненти). — *Київ, 2016.*

Легалізація одностатевого партнерства в контексті соціальної політики. — *Київ, 2017.*

Становище ЛГБТІ в Україні у 2016 році. — *Київ, 2016.*

ЛЕКЦІЯ 2.

ЛЕКСИКА ЩОДО ЛГБТ: ЯК КОГО НАЗИВАТИ

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Як формується нейтральна лексика

Словник термінів щодо ЛГБТ

Як журналісту залишатися неупередженим

Давайте докладніше поговоримо про слова. І про те, як кого називати, щоб нікого не образити. Нейтральна лексика щодо ЛГБТ-спільноти в Україні саме унормовується. Тому співробітники ЗМІ повинні пам'ятати, що вони не просто висвітлюють тему, а й формують ті слова, якими невдовзі оперуватиме суспільство.

Досі на побутовому рівні про сексуальну орієнтацію говорять, застосовуючи обценну лексику.

Наше з вами завдання як сучасних людей і професійних журналістів — зробити так, щоб через 10 років, принаймні в сфері політики, медіа, кіно та культури, навчилися обходитися без цього.

Головне правило: називайте своїх героїв так, як вони самі готові себе називати.

Показовий приклад — слово «нігер» у США, що було витіснене з публічного вжитку на вимогу афроамериканців, які визнали його образливим для себе, оскільки цей термін прив'язувався до кольору шкіри та колишнього рабського положення в суспільстві.

Це слово, звісно, все ще побутує в США. Але воно зведене до сленгу в афроамериканських кварталах, що з вуст білошкірої людини автоматично прирівнюється до расизму.

Отже, наш словник коректних термінів:

Гендер — походить від англійського слова gender — «стать» і латинського genus — «рід».

Це слово вживається, щоби позначити соціальну стать людини, яка може збігатися з біологічними характеристиками, а може й ні.

При цьому такі сучасні дослідники, як філософ і соціолог Джудіт Батлер, говорять про гендер як спектр, зважаючи на те, що немає 100-відсоткового чоловіка чи 100-відсоткової жінки, а кожен індивід має певний відсоток характеристик тієї чи іншої статі.

Гендерна ідентичність — внутрішнє самовідчуття приналежності людини до того чи іншого гендеру.

Сексуальна орієнтація — один із компонентів людської сексуальності, визначається як більш-менш постійний романтичний, сексуальний чи чуттєвий потяг індивіда до інших індивідів певної статі.

Термін одним із перших використав Карл Ульріхс, який вважав сексуальну орієнтацію вродженим чинником.

СУЧАСНІЙ СЕКСОЛОГІЇ ВІДОМІ ТАКІ ЧОТИРИ ТИПИ СЕКСУАЛЬНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ, ЯК:

гетеросексуальність, тобто романтичний потяг виключно до індивідів протилежної статі/гендеру;

гомосексуальність — романтичний потяг тільки і виключно до індивідів своєї статі/гендеру;

бісексуальність — потяг до індивідів як своєї, так і протилежної статі, не обов'язково однаково й одночасно;

асексуальність — відсутність потягу до індивідів як своєї, так і протилежної статі.

Окрім цих базових типів, можна зустріти й інші терміни, які люди можуть використовувати на позначення своєї сексуальної орієнтації чи ідентичності. Тобто ця класифікація все ще не є якоюсь абсолютною та вичерпною.

Людині, мало обізнаній із темою, всі ці тонкощі можуть здатися надто складними або неважливими, але якщо ви пишете про ЛГБТ і їх не знаєте, то покажете некомпетентність, що недопустимо для журналіста.

До речі, ЛГБТ-спільнота — це теж термін, який почали вживати у США з 1988 року. Так намагаються відобразити розмаїття сексуальних і гендерних культур.

В українській мові, як в і англійській, **ЛГБТ** — це абревіатура, що виникла для позначення лесбійок, геїв, бісексуалок і трансгендерів. Термін використовується з 90-х років.

Ге́й, як відомо, — це гомосексуальний чоловік; чоловік, який кохає або відчуває сексуальний потяг до інших чоловіків.

Лесбійка — гомосексуальна жінка; жінка, яка кохає або відчуває сексуальний потяг до інших жінок.

При цьому термін «гомосексуалізм» є застарілим і негативно забарвленим, тому недопустимо використовувати його як синонім до гомосексуальності чи таких слів, як «гей» і «лесбійка».

Термін «гомосексуаліст» також є образливим для ЛГБТ-середовища, бо асоціюється з діагнозом, якого вже не існує.

Правильним синонімом тут буде слово **гомосексуал**, тобто особистість, якій притаманна гомосексуальність.

Трансгендер — термін для людей, чия гендерна ідентичність чи самовираження відрізняються від тих, які приписані їм від народження (наприклад, стать, зазначена у свідоцтві про народження).

Цисгендер — термін, що описує людей, гендерна ідентичність яких відповідає статі/гендеру, які їм приписані від народження. Антонім до «трансгендера».

Квір (queer) — широкий термін, який використовують для позначення сексуальних і гендерних ідентичностей та проявів, які не є гетеронормативними.

Його часто розуміють як спосіб мислення і життя, коли намагаються уникати шаблонності в будь-яких її формах.

Камінг-аут (від англ. coming out — розкриття, вихід) дослівно перекладається як «вихід назовні» і означає процес відкриття людиною своєї гомо-, бісексуальності чи трансгендерності іншим людям.

Цей процес починається з того, що людина приймає себе такою, якою вона є.

Аутинг (англ. outing — вихід) — публічне оприлюднення інформації про сексуальну орієнтацію або гендерну ідентичність людини без її згоди. Не є добровільним камінг-аутом.

Відкритий гей, бісексуал, лесбійка, бісексуалка, трансгендер, трансгендерка — людина, яка відкрито ідентифікує себе відповідним чином в особистому житті, публічній або професійній діяльності.

Трансфобія — страх, дискримінація або ненависть до трансгендерних або гендерно-неконформних людей, що часто призводить до актів насильства та інших проявів ворожості.

І останнє на сьогодні слово. **Гомофобія** — прояв дискримінації або ненависті щодо гомосексуальних людей. Він часто призводить до психологічного та фізичного насильства й інших проявів ворожості.

Усі вищеназвані терміни є загальноприйнятими для більшості світових медіа та нейтральних наукових публічних дискусій і текстів. Інші назви, що можуть виникати в журналістській практиці, мають бути оговорені контекстуально і в жодному разі не видаватися за загальноприйняті. Саме ці терміни я використовуватиму надалі в нашому курсі. Вживайте їх коректно і ви.

У своїй пам'ятці для журналістів освітній проєкт Media Sapiens виводить чотири нескладні правила, що дають можливість ЗМІ залишатися нейтральними та неупередженими, висвітлюючи ЛГБТ-чутливі теми.

1. Уникайте «іншування» — навмисної відмінності «їх» і «нас» (як сталої більшості).

2. Не сприймайте гомосексуальність як тему, яку порушують тільки в сексуальному контексті.

Як ми вже говорили, як гомосексуальні, так і гетеросексуальні люди можуть бути представниками інших дискримінованих груп: переселенців, етнічних, релігійних меншин, людей з інвалідністю тощо.

3. Уникайте говорити про ЛГБТ лише в контексті «другої половинки».

Гомо- й бісексуали — це передусім люди та громадяни. Вони не втрачають своєї ідентичності, не маючи партнера чи партнерки.

4. Пам'ятайте, що ЛГБТ-спільнота бореться за юридичне сприйняття таких людей.

Наприклад, реєстрація шлюбу найперше потрібна, щоб оформити спільне майно, мати можливість узяти «сімейний» кредит, відвідати партнера в реанімації, піклуватися про неї/нього та про спільних дітей.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Гендер, сексуальність і влада: квіруючи нормативності. — Київ, 2014.

Знай свої права! Гід з дискримінації та злочинів на ґрунті гомофобії та трансфобії. — Київ, 2017.

Сексуальна орієнтація та гендерна ідентичність: питання та відповіді. — Київ, 2014.

Як писати про ЛГБТ-спільноту: пам'ятка для журналіста. — Київ, 2016.

ЛЕКЦІЯ 3.

ІСТОРІЯ ЛГБТ-РУХУ.

ГЕТЕРОСЕКСУАЛЬНІСТЬ

І ГОМОСЕКСУАЛЬНІСТЬ

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Античність і Середньовіччя

Перші дослідження

Проривні 20-ті

Терор щодо ЛГБТ

Дослідження Кінсі та Хукер

Депатологізація гомосексуальності

Сьогодні ми поговоримо про історію ЛГБТ-руху, а також про те, як і коли такі поняття, як гетеросексуальність і гомосексуальність, стали нормою.

Сто років тому уявлення про те, що означає бути гетеросексуальним, помітно відрізнялось від теперішнього.

У Медичному словнику Дорленда 1901 року гетеросексуальність визначалася як «ненормальний чи збочений потяг до протилежної статі». Двома десятиліттями пізніше, в 1923 році, словник Вебстера трохи звузив значення — «хвороблива сексуальна пристрасть до однієї особи протилежної статі».

І лише 1934 року гетеросексуальність отримала визначення, з яким ми знайомі сьогодні, — «прояв сексуального бажання до особи протилежної статі, нормальна сексуальність».

Щоразу, коли автор статей для BBC Брендон Амбросіно розповідає про це людям, йому не вірять, вважаючи, що поняття гетеросексуальності завжди існувало в нашій культурі.

Задовго до того, як статеві акти почали поділяти на гетеро- та гомосексуальні, в західному світі панувало інше визначення — пов'язаний чи не пов'язаний із дітонародженням, нагадує дослідник.

Терміном «нормальний» зловживали протягом усієї історії. Ви ж не будете сперечатися, що колись цілком нормальним вважалося і рабовласництво, і геоцентрична модель Всесвіту, і історія про те, що Землю тримають чотири слони, які стоять на черепасі.

Античність і Середньовіччя

Ставлення до гомосексуалів у різні часи було різним. Збереглося чимало свідчень того, що в Стародавній Греції чоловічі гомосексуальні стосунки були нормою. Їх зображували на фресках, давньогрецькому посуді та спорудах, а також згадували у працях ті ж Сократ і Платон. У ті часи кожен «достойний хлопчик» 12-16 років — еромен, мав свого ераста — наставника, неодруженого чоловіка 20-30 років, любов між якими, на думку стародавніх греків, сприяла гармонії душі і тіла. Це були дуже поширені стосунки серед вільних людей, відзначає Олексій Тимошенко в статті для lenta.ru.

Еромен та ераст. Фрагмент давньогрецького посуду.

У Стародавньому Римі могли засуджувати одностатеві контакти між чоловіками там, де це суперечило традиційним уявленням про чоловічу роль. Але в бажанні сексу з іншим чоловіком нічого поганого не вбачали, якщо йшлося про проникаючу позицію. Так, імператор Нерон, який помер у 68 році, уклав шлюб із 16-річним кастрованим юнаком, який був схожий на його покійну дружину.

У третьому столітті нашої ери під впливом церкви ситуація почала змінюватися. У 240-х роках заборонили гомосексуальну проституцію, в 293 році відбувається поділ на Західну і Східну імперії, а в 305 році гомосексуалів рішенням Ельвірського собору виганяють із церковної громади. У 314-му на Анкірському соборі їх прирівнюють до розбійників і відлучають від церкви на 20 років.

У 342 році забороняють одностатеві шлюби. До 395-го Західна Римська імперія вже значною мірою зруйнована, але там таки встигають ввести смертну кару за гомосексуальні стосунки.

Наприкінці VII століття в списку покарань з'являється кастрація. І аж до Нового часу закони залишалися дуже суворими: у Франції XIII століття гомосексуалам — і це стосувалося як геїв, так і лесбійок — загрожуvalo публічне спалення на багатті, а в 1432 році у Флоренції навіть заснували спеціальний орган для розслідування випадків содомії.

У 1532 році Священна Римська імперія приймає черговий закон, що карає гомосексуальні контакти стратою. У 1533-му аналогічний документ підписує Генріх VIII в Англії, в 1543-му закон поширюється на Вельс.

Абсолютна більшість випадків застосування антигомосексуальних законів стосується чоловіків, але іноді карають і жінок: так, у 1655 році лесбійки опинилися поза законом у Коннектикуті, британській колонії і майбутньому штаті США.

Перші дослідження

Ставлення до гомосексуалів у різні часи було різним. Збереглося чимало свідчень того, що в Стародавній Греції чоловічі гомосексуальні стосунки були нормою. Їх зображували на фресках, давньогрецькому посуді та спорудах, а також згадували у працях ті ж Сократ і Платон. У ті часи кожен «достойний хлопчик» 12-16 років — еромен, мав свого ераста — наставника, неодруженого чоловіка 20-30 років, любов між якими, на думку стародавніх греків, спр аж до XVII століття говорити про наукове або медичне сприйняття гомосексуальності не доводилося. Тогочасна медицина такими проблемами не займалася, а науковий підхід ще не сформувався, тому всі фундаментальні питання вирішували в рамках релігії та філософії.

Під впливом гуманістичних ідей наприкінці XVIII століття частину найжорстокіших законів, спрямованих на боротьбу з гомосексуальністю, скасовують або замінюють на більш м'які. Однією із перших покарання скасовує революційна Франція, потім — у 1794 році — Пруссія, а в 1811-му — Нідерланди. Зміни приймають без урахування медичних і наукових даних, але наука та медицина вже починають активно займатися питаннями сексуальності.

У другій половині XIX сторіччя — у 1868 році — австрійський публіцист угорського походження Карл Марія Кертбені в анонімному памфлеті вперше вжив слово «гомосексуал». Саме він ввів чотири терміни для опису сексуального досвіду: гетеросексуальний, гомосексуальний і дві тепер забуті назви — для мастурбації та скотолозтва, а саме «моносексуальний» і «гетерогенітальний».

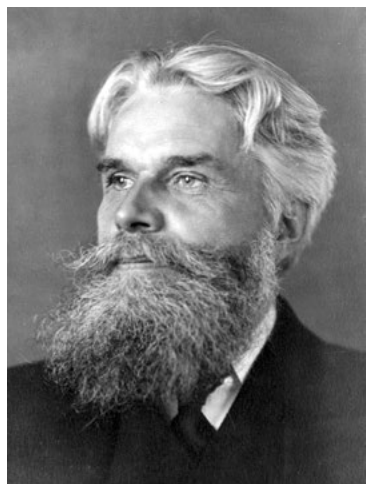
У 1886 році австрійсько-німецький психіатр Рихард фон Крафт-Ебінг публікує дослідження «Сексуальна психопатія», що стало першою науковою працею з сексології, було перевидане за життя автора 12 разів і фактично заклало базу під сучасну науку.

Крафт-Ебінг був одним із перших експертів в області сексопатології, відтак надавав судам медичну історію обвинувачених, що дало йому можливість проаналізувати й описати величезну кількість типів поведінки. Водночас науковець не вважав гомосексуальність моральним пороком. Він вбачав у ній хворобу — таку, що погано піддається лікуванню, але не найтяжчу.

Рихард фон Крафт-Ебінг

Це твердження — про хворобу — невдовзі спростував британський лікар Гевлок Елліс. У 1896 році він опублікував дослідження Sexual Inversion — «Сексуальна інверсія», — написане в співавторстві з Джоном Едінгтоном Саймондсом. Елліс описав низку випадків чоловіків-гомосексуалів, які нічим, окрім своєї сексуальної орієнтації, не відрізнялися від гетеросексуальних людей того ж віку та соціального стану.

Гевлок Елліс

Дослідник вважав сексуальну активність здоровим проявом людської природи, тож вирішив змести всі ті нагромадження невігластва і забобонів, які накопичилися до початку XX століття навколо «статевих таємниць».

Роботу Елліса сприйняли ворожо та заборонили публікувати у Великій Британії через непристойність, так само, як і Крафта-Ебінга, який навмисне написав свою працю латиною — суто для лікарів — звинуватили в оприлюдненні «брудного й огидного матеріалу перед обличчям довірливого суспільства».

Проте в уявленнях вчених і медиків окреслилися радикальні зрушення: психіатри дедалі частіше почали обговорювати роль сексуальності загалом. Найбільш відомим прикладом може слугувати діяльність Зигмунда Фрейда, який не тільки зробив предметом дослідження раніше табуовані явища та психічні процеси, але й розробив концепцію, згідно з якою всі люди народжуються без чітких сексуальних уподобань.

Проривні 20-ті Перші дослідження

Якби не дослідження Крафта-Ебінга, сексуальна історія людства могла б узагалі й не стати «нормальною». Розуміння, що статевим інстинктом керує еротичне бажання до іншої людини, стало революцією в уявленнях про секс.

Саме воно заклало основу для переходу поняття гетеросексуальності від «патології» в 1923 році до «норми» в 1934-му. Також наслідком робіт Крафт-Ебінга, Гевлока, Фрейда та низки інших дослідників стала поява в Європі організацій на підтримку гомосексуалів.

У першій половині XX століття геїв і лесбійок усе ще намагалися лікувати різними способами: хірургією на мозку, гормонами, психотерапією, гіпнозом. Зокрема, терапія відразі чудово показана в другому сезоні «Американської історії жаків». Утім, усі ці спроби були однаково безуспішними.

Повоєнні та післяреволюційні роки ознаменувалися початком депатологізації гомосексуальності.

Стосується це й України, яка у 1920-х роках входила до складу Радянської держави. Політику в питаннях шлюбу та дітонародження у період становлення СРСР дослідники вважають однією з найбільш прогресивних у світі.

Офіційна позиція радянської медицини і юриспруденції в 1920-ті роки зводилася до того, що гомосексуальність — не злочин, а хвороба, яка важко виліковується або і поготів є зовсім невиліковною. «Розуміючи неправильність розвитку гомосексуала, суспільство не покладає і не може покладати провини за неї на носія цих особливостей», — пояснює академік Ігор Кон у дослідженні «Полуничка на березі. Сексуальна культура в Росії».

Терор щодо ЛГБТ

Одностатева любов між дорослими людьми була легальною аж до 1933 року, коли за сталінською постановою гомосексуалів у СРСР знову почали переслідувати. 11 січня 1934 року голова Всеукраїнського центрального виконавчого комітету Григорій Петровський підписав у Харкові постанову про кримінальну відповідальність за мужолозтво. До Кримінального кодексу Української РСР була додана стаття під номером 165 (1), яка передбачала покарання за добровільний статевий акт двох чоловіків — позбавлення волі на термін до 5 років.

Аналогічні статті були в усіх радянських республіках, де, згідно зі статистикою, щороку засуджували не менше тисячі геїв. Зокрема, 30 грудня 1973 року саме за мужолозтво був засуджений видатний кінорежисер Сергій Параджанов.

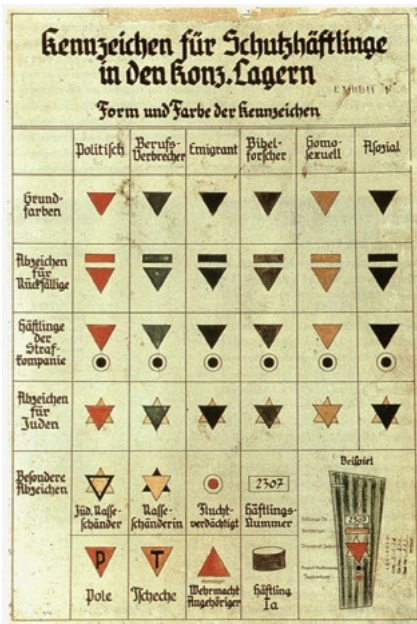
Оскільки стаття стосувалася лише чоловіків, лесбійок офіційно не засуджували, але масово відправляли на примусове психіатричне лікування.

Так, із подачі Сталіна радянське суспільство перейшло від культивованої досі більшовиками «вільної любові» до того, що нині пропагандисти називають «сімейними цінностями», коли нормою вважають лише гетеросексуальні стосунки в зареєстрованому шлюбі.

Після Другої світової війни додалося табу на будь-які розмови та дослідження на тему сексу, які Кон характеризує як «змову мовчання». Це призвело до ізоляції радянських людей від сучасних знань про сексуальні стосунки на десятки років.

Майже вся сексологічна література в СРСР лежала в спецсховищах аж до 1987 року, а адміністрації бібліотек пильніше за цензорів стежили, щоб вона не потрапляла нікому до рук.

«Сталінська сексуальна політика була послідовно репресивною, базувалася на придушенні та запереченні сексу. Чи була вона успішною? Якщо мати на увазі викорінення сексуальної культури й адекватного уявлення сексуальності в суспільній свідомості — безумовно, так. Усі знання й цивілізовані уявлення про цю сферу життя були викорчовані ґрунтовно і без залишку», — підбиває підсумки того періоду Ігор Кон.

*Пам'ятка для охоронців концтаборів.
Гомосексуалів маркували рожевим
трикутником.*

Одночасно зі Сталіним націонал-соціалісти в Німеччині проголосили гомосексуальність збоченою поведінкою, яка при цьому має біологічну природу. Таким чином Гітлер підвів під переслідування та фізичне убивство геїв і лесбійок не релігійне, а псевдобіологічне обґрунтування, знищивши від 10 до 12 тисяч людей.

Можливо, якби не нацисти, питання взаємин медицини та гомосексуальності вирішилося б спокійніше. Але після того, як медично-біологічні аргументи були використані для виправдання масових вбивств, проблема в Європі не мала шансів обмежитися тихою науковою дискусією.

Дослідження Кінсі та Хукер

Проте дослідження все одно тривали. Коли у США американський біолог Альфред Кінсі оприлюднив так звані Звіти Кінсі, це два дослідження — «Сексуальна поведінка самця людини» 1947 року та «Сексуальна поведінка самки людини» 1953 року, — вони одразу стали бестселерами, зробивши автора знаменитим.

Кінсі не був ні лікарем, ні психологом. Зоолог за освітою, в 1938 році він отримав запрошення прочитати курс з основ сімейного життя в університеті Індіани, після чого зайнявся вивченням людської сексуальності.

Кінсі вперше підняв питання про те, що гетеро- та гомосексуальність не є взаємовиключними сутностями, а радше цілісним

Альфред Кінсі

континуумом. Таким чином поняття щодо гетеросексуальності як єдиної «норми» отримало наукове спростування.

Сенсацією також стали результати його дослідження, згідно з якими 37% всіх опитаних чоловіків хоч би раз у житті мали досвід одностатевих сексуальних контактів. Тобто, по суті, Кінсі спростував такий термін, як «сексуальна меншина».

Вивести дослідження гомосексуальності на новий рівень змогла в 1957 році американська психолог Евелін Хукер. Вона взяла по 30 анкет гетеро- і гомосексуальних чоловіків, після чого віддала їх психіатрам для експертизи. Лікарі не змогли знайти жодної різниці між гетеро- і гомосексуальною психікою.

Хукер використала стандартні для свого часу асоціативні тести, що успішно застосовувалися лікарями для діагностики психічних захворювань, проте у випадку з гомосексуальністю виявилися безсилі. Чоловіків, які віддають перевагу чоловікам, психіатричні тести визнавали такими ж абсолютно нормальними, як і контрольну групу гетеросексуальних чоловіків.

Евелін Хукер

До цього нечисленні наукові дані про гомосексуалів були отримані при обстеженні засуджених у в'язницях або пацієнтів психіатричних клінік, тобто Хукер уперше працювала з абсолютно здоровими людьми. Це дало змогу не тільки отримати адекватне уявлення про гомосексуальність у чоловіків, але й поставило питання про соціальні наслідки діагностики.

Депатологізація гомосексуальності

У США 1950-х років продовжували діяти закони проти содомії, а психіатричний діагноз «гомосексуалізм» із 1952 року розглядався як «соціопатичний розлад особистості». Гомосексуалів фактично прирівнювали до психопатів, тобто хворих, які здатні здійснювати асоціальні дії та схильні до насильства.

Не кращою була ситуація в Європі. Від переслідувань за гомосексуальність постраждав, зокрема, видатний британський математик і криптограф Алан Тюрінг, якого вважають батьком сучасної інформатики.

Його засудили за гомосексуальність у 1953 році — судді дали вченому вибір між ув'язненням і хімічною ін'єкцією естрогену. Вчений обрав друге, а згодом покінчив життя самогубством.

Тим часом нові дослідження призвели не лише до розколу в професійному співтоваристві, а й активізували боротьбу за права ЛГБТ. Геї та лесбійки з 1970 року почали пікетувати засідання Американської психіатричної асоціації, виступаючи за викреслення гомосексуальності зі списку хвороб, адже вони не бажали й надалі потрапляти до категорії «психопатів».

9 квітня 1974 року відбулося голосування, згідно з яким 58% членів асоціації підтримали зміни, тож одностатеві стосунки у США стали нормою.

Цікаво, що у своєму рішенні психіатри керувалися визначенням здоров'я, затвердженим ВООЗ в 1948 році. Воно звучить так: «Здоров'я є станом повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутністю хвороб і фізичних дефектів».

Із цього погляду, геїв або лесбійок, як і бісексуальних людей, дійсно складно вважати нездоровими, адже порушувати їхнє благополуччя може лише переслідування за сексуальну орієнтацію.

У суспільствах, де геїв і лесбійок не переслідують, вони живуть повноцінним життям і будують кар'єру, не приховуючи своєї орієнтації. Прикладом можуть бути прем'єр-міністр Ісландії Йоганна Сігурдартоттір або мер Х'юстона Енніс Паркер — обидві ці жінки відкриті лесбійки.

Після 1990 року, коли поправка про виключення гомосексуальності зі списку хвороб була прийнята Всесвітньою організацією охорони здоров'я, питання про те, чи є гомосексуальність патологією, можна вважати остаточно закритим. Ні, не є!

Україна скасувала кримінальну відповідальність за добровільний гомосексуальний акт майже одразу після референдуму за проголошення незалежності — 16 грудня 1991 року. А от коли суспільство позбудеться культивованих у радянський час міфів про ЛГБТ — це питання часу та рівня освіченості нашого суспільства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Игорь Кон. Клубничка на березке: Сексуальная культура в России. — Издание 3-е. — Москва, 2010.

Коротка історія гомосексуальних репресій в Україні. — Київ, 2016.

О представителях ЛГБТ в древней истории. — Киев, 2016.

Превратные половые ощущения: Как гомосексуальность перестала быть болезнью и стала вариантом нормы. — Москва, 2013.

Як виник міф про гетеросексуальність? — BBC, Лондон, 2017.

ЛЕКЦІЯ 4. ГОМОФОБИЯ: ЧОМУ ЖУРНАЛІСТ НЕ ПОВИНЕН ЇЇ ПІДІГРІВАТИ?

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Чому журналісти тиражують гомофобні заяви

Основні види ретрансляції гомофобії

Як не бути помічником гомофоба

Рекомендована література

Давайте більш докладно поговоримо про гомофобію, тобто той самий «жах буття у безпосередній близькості до гомосексуалів», і про те, як на неї мають реагувати професійні журналісти.

У нашу швидку еру нових медіа будь-яка скандальна цитата політика чи шоумена миттєво потрапляє в Твіттер, Фейсбук, а звідти — на сторінки сайтів і на телеекрани.

За роки редакторської роботи мені доводилося стикатися з сотнями випадків, коли журналісти ставали ретрансляторами та рупорами ідей і думок, образливих для ЛГБТ-середовища. Тобто фактично підігрівали гомофобію в суспільстві.

Власне, сама аббревіатура ЛГБТ у багатьох редакціях вважається досі неприйнятною, тому її майже не вживають, вдаючись до більш звичних

і зрозумілих слів — «геї» і «лесбійки», хоча це дуже спрощений погляд на складну проблематику.

Але слова можуть не тільки образити, а й, як ми знаємо, вилитися в реальне насильство. Суспільне цькування призводить до вбивств і самогубств, тож професійний журналіст не може і не має бути учасником такого процесу.

Ми докладно поговоримо про «мову ворожнечі» в одній із наступних лекцій, але для кращого розуміння цієї теми розберемо кілька типових для України ситуацій, коли журналіст стає співучасником гомофоба.

1. КОЛИ РЕТРАНСЛЮЄ ГОМОФОБНУ РИТОРИКУ БЕЗ ФАХОВОГО КОМЕНТАРЯ.

Наприклад, ілюстрацією до цього є свіжа історія про Марш рівності в Києві, коли прес-секретар «Правого сектору» Артем Скоропадський через Фейсбук грозив організаторам «кривавою кашею».

Більшість медіа просто ретранслювали цю погрозу, начебто збалансувавши словами організаторів заходу, як-от, наприклад, Громадське радіо.

Праві обіцяють «криваву кашу» організаторам ЛГБТ-маршу в Києві

29 травня 2016 - 10:36 462

12 червня в Києві відбудеться Марш Рівності

12 червня праві сили у Києві планують напад на парад ЛГБТ-спільноти. Про це відкрито написав на своїй сторінці у Facebook прес-секретар «Правого сектору» Артем Скоропадський.

«Если коротко, то 12 июня в Киеве будет кровавая каша. У организаторов шестня еще есть время отказаться от его проведения», — написал Скоропадский.

Він поширив заяву Добровольного руху Сун з цього приводу.

«Батальйон Сун не дасть змішати українців з гумусом, ми не допустимо підміни понять, коли людську нізисті і збочення називають боротьбою за свободу в Україні, а справжній борець за волю і мир забувають та саджають у тюрми. Ми закликаємо вийти 12 червня і підтримати нашу позицію, не дати содомітській заразі поширитися вулицями Києва та всією Україною.

Пам'ятаймо, що і бездіяльність та людинодогадання також є гріхами», — зазначється в заяві.

Артем Скоропадський

Київський рух 100%

Наша колегія из движения Сун, которое возглавляет Микола Колонішні, выступили с жестким предупреждением по поводу гей-парада в Киеве. Если коротко, то 12 июня в Киеве будет кровавая каша. У организаторов шестня еще есть время отказаться от его проведения.

Заява Добровольного руху Сун з приводу гей-параду

«Ось це була провина твоєї сестри Садоки: ніка, сність їжі та проповідний спокій були в неї та в її домі, а руки білого та білого вона не змішала. І записувала фотки, і ро... Покажи більше...

225 485 189

12 червня в Києві відбудеться Марш Рівності. У минулому році він був запланований нападом праворадикальних груп. Цього разу організатори роблять все можливе, щоб це не повторилося, але повністю гарантувати безпеку не можуть.

«Ми розраховуємо, що в цьому році на Марш Рівності зможе вийти тисяча людей. Але це просто цифра, яка екстрапольована з наших попередніх Маршів. Ми позиціонуємо Марш як відкрити вуличну акцію, в якій може взяти участь будь-який або будь-яка, які будуть відповідати правилам безпеки — придуть без зброї, не вестимуть себе агресивно і т.д.», — заявила організаторка Маршу Руслана Панчунік ЛГБТ-порталу України.

громадське радіо

Громадське радіо

Міла Мороз

Автор новини чесно констатує, що організатори не можуть гарантувати безпеку учасникам та учасницям заходу, чим фактично посилює погрозу та страх.

Інформація начебто відповідає дійсності і в новині дотримано правила «балансу думок», але вона містить гомофобію, а тут звичайного балансу мало.

Адже насправді слова Скоропадського є закликом до насильства та розпалюванням ворожнечі до певної спільноти, за що в Україні передбачена кримінальна відповідальність — саме це і має бути в тексті, який тиражує агресивну позицію такої людини.

Цю думку може висловити фахівець, а може в бекграунді зазначити автор новини, але без неї тиражувати агресію неприпустимо.

2. КОЛИ ЖУРНАЛІСТ ПЕРЕДАЄ СЛОВА ВІДОМОЇ ЛЮДИНИ, ЯКА ПРИКРИВАЄ СВОЇ ДІЇ СУСПІЛЬНОЮ ГОМОФОБІЄЮ.

Так, наприклад, екс-прем'єр Микола Азаров намагався пояснити відмову його уряду підписати угоду про асоціацію з Євросоюзом восени 2013 року.

Він публічно натякнув, що таким чином рятує Україну від одностатевих шлюбів, начебто захищаючи християнську мораль і сімейні цінності.

Азаров розказав мітингарям від ПР про одностатеві шлюби

Субота, 14 грудня 2013, 12:54

84 ПЕРСОНА

246

Для отримання безвізового режиму з ЄС Україні необхідно узаконити одностатеві шлюби і прийняти закон про рівність сексуальних меншин.

Про це заявив прем'єр-міністр Микола Азаров, виступаючи на Європейській площі на мітингу прихильників Партії регіонів.

"Опозиційні лідери розповідають казки про те, що ми підпишемо Угоду і завтра будемо без віз їздити до Європи. Нічого подібного. Ми повинні ще узаконити одностатеві шлюби, прийняти закон про рівність сексуальних меншин", - заявив Азаров.

При цьому він заявив: українці до цього не готові, окрім цього, церква виступає проти таких кроків.

"Коли перед нами стало питання - підписати угоду з ЄС і завтра стати банкрутом - ми на це піти не могли", - заявив Азаров.

Разом з тим він додав, що "це абсолютно не означає, що ми поставили хрест на європейській, як нам казали, "мрії".

Також він підкреслив, що "ї цілі, і завдання у нас спільні" з мітингувальниками на Майдані Незалежності.

"Не треба розділяти Україну, не треба будувати барикади", - додав Азаров.

"Будь-які суперечливі питання потрібно вирішувати за круглим столом, шляхом переговорів ... Не можна знімати людей зі своїх робочих місць, відірвати їх від сімей. Люди повинні жити нормальним життям", - заявив він.

ГОЛОВНІ НОВИНИ

У Києві на Хрещатику пожежа

Путін показав фейкове відео навіть у фільмі про себе

Rosheh повністю припинив роботу в Росії

Супруги не побачили у Львові надзвичайної ситуації зі сміттям

УСНОВИКИ

Його слова про те, що країна не отримає безвізового режиму з ЄС без легалізації одностатевих шлюбів, цитувала «Українська правда» та більшість ЗМІ, а от подальша реакція керівника представництва ЄС в Україні Яна Томбінського зі спростуванням твердження Азарова отримала значно менше поширення.

Таким чином, більшість глядачів і читачів почули гомофобний меседж тодішнього прем'єра, але так і не дізналися, що це неправда.

Тобто Азаров зманіпулював суспільним страхом, прикриваючи свою політичну й економічну невдачу.

3. КОЛИ ЖУРНАЛІСТ НЕДОРЕЧНО ЗГАДУЄ ПРО СЕКСУАЛЬНУ ОРІЄНТАЦІЮ ЛЮДИНИ – СЕРЙОЗНО ЧИ НА МЕЖІ ЖАРТУ.

Наприклад, два колишні співробітники полку спецпризначення «Київ» заявили через Фейсбук, що звільняються з органів, бо не хочуть забезпечувати порядок на Марші Рівності в Києві, організованому ЛГБТ. В аргументації вони протиставляли геїв і патріотів, так наче певна сексуальна орієнтація заважає людині любити свою країну, а також закликали Хатію Деканоїдзе звільнитися з органів за таке, на їхню думку, неподобство.

Пізніше цей пост зник із Фейсбуку, проте його суть розтиражували ЗМІ. Так само як окремі медіа ретранслявали думку противників акції, що ті керівники правоохоронних органів, які віддали наказ захищати марш ЛГБТ-спільноти, самі до неї належать. Що, звісно, не відповідало дійсності.

До цієї категорії належать і двозначні натяки на сексуальну орієнтацію депутата Олега Ляшка — чимало дискусій зводиться до розмов про те, з ким він спав, замість обговорення суті його пропозицій або висловлювань.

Ще один приклад — перепалка в соцмережах між мером Дніпра Борисом Філатовим і депутатом Мустафою Наємом через квартиру Сергія Лещенка.

Її гомофобна риторика звелася до з'ясування, з ким із колег-депутатів кому краще одружитися.

Журналісти strana.ua спрацювали б професійніше, якби не просто переказали суть сварки, а й надали слово експерту, котрий пояснив би загалу її гомофобний зміст.

Найем и Филатов поругались из-за квартиры Лещенко

15:17, 7 сентября 2016

Надзет от БПМ Мустафа Найем позавдорил с мэром Днепра Борисом Филатовым в соцсети Facebook.

В своем посте в соцсети Филатов выразил мнение, что единственным спасением от квартирного скандала для Сергея Лещенко было бы "сказать, что он занял деньги на квартиру у Мустафы, потом из чувства долга на нем жениться, прожить вместе долго и счастливо, а в конце умереть в один день".

В комментарии под этой записью сам Мустафа Найем попросил не вмешивать его в это дело. И посоветовал Филатову самому "выйти замуж за Олега Ляшко". Заявлялась перепалка. Филатов написал, что еще даже и не трогал Найема — а так, только шутил.

Borys Filatov

2 год · 6

Думаю, что сегодня единственное спасение для Лещенко - это сказать, что он занял деньги на квартиру у Мустафы, потом из чувства долга на нем жениться, прожить вместе долго и счастливо, а в конце умереть в один день.

Больше эту тему не комментирую :)

Mustafa Nayem • Боря, не трогай меня, ладно? А то тебе самому придется выйти замуж за Ляшко, которого ты называл ти. сам, причем бойком, а потом целовался с ним в даче. Слова Боря, тебе будет проще - твой друг живет рядом с Киевом, найдите как-то где поселиться.

Borys Filatov • Олега не тронь. Он всем нам был по-прежнему как персонаж. А вы, да и надругая, пример этического поворота эскиза. С вас ржет вся страна. Лучше быть, чем казаться (с)

Mustafa Nayem • Правильно Боря, вот лучше будь другом Ляшко, чем приподымай бокалом с б.м.м. Жду, когда ты начнешь петь дифирамбы Витусу и кричать, что и так было понятно, кто он... А вообще, лучше туло отись от меня, это непродуктивно.

Самая Гуримовых Ты кого Боря называл? Тихо. И шепотом. Уважительно.

Есть замечания. Прием. И сделай выводы.

Самая Гуримовых Ты на рубеже Днепра спотыкаешься Киевлянином киев. Растаи перуру.

Borys Filatov • Mustafa Nayem Я тебе пока еще даже и не трогал. Так тебе поплачу. Смех, шути, веселье. Не ночеш - не одальчивай Лещу денчик. Птмт

ГЛАВНОЕ

В Киеве на Крещатике полыхает пожар. Над центром столицы поднимается огромный столб дыма

ВИДЕО

Видео грандиозного пожара на Крещатике

ПОПУЛЯРНОЕ

- 1 В Киеве на Крещатике полыхает пожар. Над центром столицы поднимается огромный столб дыма
- 2 На Донбассе попал в плен полковник Нацгвардии Александр Болю

4. КОЛИ ЖУРНАЛІСТ ВЖИВАЄ НЕКОРЕКТНІ ТЕРМІНИ ТА ПЕРЕКРУЧУЄ СУТЬ ЗАДЛЯ ЯСКРАВОГО ЗАГОЛОВКА.

Наприклад, російська агенція РІА «Новини» в Україні в 2016 році Фестиваль рівності, організований ЛГБТ-спільнотою, назвала секс-парадом, чим збурила хвилю перепостів саме такого варіанту заголовка, хоча в новині жодного слова про секс-парад не було.

КИЕВ

В Киеве пройдет секс-парад, организованный ЛГБТ-сообществом

13:14 08.04.2016 (обновлено: 13:23 08.04.2016) 1362 4 9

Организаторы Фестиваля равенства сообщили, что хотят продемонстрировать все то, что не смогли показать во Львове, где была сорвана акция ЛГБТ-сообщества.

РИА Новости Украина Евгений Котенко

КИЕВ, 8 апр — РИА Новости Украина. В Киеве пройдет Фестиваль равенства, организованный

[Читайте новость на русском](#)

Водночас ДУК "Правий сектор" погрожує зірвати акцію ЛГБТ-активістів.

Водночас автори закону дійсно вживали термін «гомосексуалізм», що за радянських часів був діагнозом, із яким запропорювали за грати.

Україна відмовилася від такої ганебної практики фактично з перших днів незалежності — у грудні 1991 року.

Журналісти УНІАНу, які висвітлювали тему, не пояснили, в чому небезпека такої парламентської ініціативи для цивілізованого суспільства.

Лише через два дні на сайті агенції з'явилася реакція з боку Євросоюзу, де речник назвав законопроект гомофобним, хоча насправді аналогічна жорстка оцінка мала бути вже в першій новині.

Отже, головне правило для журналістів: ти можеш як завгодно ставитися до ЛГБТ-спільноти, але висвітлювати цю тему треба професійно і коректно, вживаючи нейтральні слова та емоційно незабарвлену лексику.

Якщо ж негатив звучить із вуст ваших героїв, його треба не лише збалансувати цитатою іншої сторони, а й надати слово незалежному експерту — юристу, правозахиснику, психологу, соціологу тощо, — який може надати компетентну оцінку гомофобному висловлюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Гомофобия и хамство: с чем сталкиваются ЛГБТ на украинском ТВ. — *Київ, 2017.*

Hate Crimes Since the Election: Here's who's been targeted since Trump's win. — *Washington, 2016.*

Обличчя ненависті. Злочини та інциденти на ґрунті гомофобії і трансфобії в Україні у 2014-2016 роках. — *Київ, 2017.*

Україна є 6-ю у Європі за утисками прав ЛГБТ-спільноти. — *Київ, 2016.*

ЛЕКЦІЯ 5.

МОВА ВОРОЖНЕЧІ: ЩО ЦЕ ТАКЕ, ЧОМУ ШКОДИТЬ ЗМІ ТА СУСПІЛЬСТВУ?

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Наслідок нетерпимості

Види мови ворожнечі

Як кого правильно називати?

Зараз у нас буде суто професійна розмова — про те, що таке «мова ворожнечі» і чому журналістам треба її вирізняти та не ретранслювати без фахового коментаря.

Якщо в попередній лекції ми говорили про переважно несвідоме тиражування журналістами гомофобних заяв політиків, то мова ворожнечі здебільшого проникає у ЗМІ цілком свідомо — здебільшого вона є елементом тієї чи іншої системної політики.

Наслідок нетерпимості

Ми знаємо, що вороже ставлення до ЛГБТ, несприйняття гомосексуалів обумовлене історичними чинниками. У нашому суспільстві воно значною мірою сформувалося під впливом сталінської політики щодо сексу.

Зокрема досі даються взнаки закритість нашого суспільства від сучасних знань із сексології та психології людини, а також вплив радянської пропаганди й кримінальної таборової культури, які гідні окремого дослідження.

Журналістам важливо усвідомити, що саме в тому середовищі для опису цілком природних процесів сформувалася негативно забарвлена лексика, яку нині часто використовують у побуті українці.

Це — мова ворожнечі, що є перекладом англійського терміну hate speech. Тобто систематичне застосування промов, спрямованих на прояв агресії щодо людини або групи людей за ознакою раси, релігії, статі або сексуальної орієнтації.

У ЗМІ цим терміном позначають будь-які вислови, контекст чи візуальне зображення, що призводить до створення або ж поглиблення вже наявної ворожнечі між відмінними за певними ознаками групами суспільства.

Комітет міністрів Ради Європи визначає мову ворожнечі як усі форми самовираження, що містять поширення, підбурення, сприяння або виправдання расової ненависті, ксенофобії, антисемітизму чи інших видів ненависті на ґрунті нетерпимості.

У резолюції 2010 року № 1728 ПАРЕ спеціально засудила таку мову щодо геїв, лесбійок, бісексуалок і трансгендерів у резолюції під назвою «Дискримінація на основі сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності».

В Україні ця дискримінація полягає в тому, що гомосексуалів і гомосексуалок можуть побити. Це не перебільшення, адже публічні заклики до насильства щодо ЛГБТ справді виливалися в реальні дії.

Один з останніх прикладів — Львів, місто, яке загалом пишається своєю толерантністю, у березні 2016 року стало місцем сутичок між радикально налаштованими хлопцями та поліцією.

Хлопці у балаклавах і з палицями атакували готель «Дністер», де мав відбутися «Фестиваль рівності». При цьому вони закидали поліцейські машини камінням під гомофобні кричалки, а також зігували, наче нацисти.

Сутичкам передувала гомофобна дискусія у ЗМІ та соціальних мережах, а також судова заборона на проведення публічної акції на проспекті Свободи й відмова одного з готелів міста селити учасників фестивалю.

Інший факт дискримінації полягає в тому, що представникам ЛГБТ можуть відмовити в прийнятті на роботу або звільнити лише через сексуальну орієнтацію, тому вони змушені приховувати свої симпатії і навіть маскуватися під гетеросексуальних людей.

Хлопці у балаклавах коло готелю у Львові, де відбувався «Фестиваль рівності»

Так триватиме доти, поки негативне сприйняття ЛГБТ-спільноти нав'язуватиметься через лексику, тобто ту саму мову ворожнечі.

Види мови ворожнечі

Засоби масової інформації, як ми знаємо, відіграють величезну роль у формуванні картини світу в певної аудиторії. І вплив Росії на Україну в цих питаннях усе ще досить сильний, зазначає правозахисник Максим Буткевич.

Він наводить цитату П'єра Бурдьє про телебачення: «Політична небезпека, породжена звичайним використанням телебачення, полягає в особливій здатності зображення виробляти те, що літературні критики називають ефектом реальності. Телебачення показує і змушує повірити в те, що воно показує...»

Є три види мови ворожнечі, — зазначає дослідник. — Жорсткий, середній і м'який.

Жорсткий, що закликає до насильства та дискримінації, зустрічається в медіа нечасто.

Середній вид — це виправдання історичних випадків насильства і дискримінації, а також обвинувачення в негативному впливі — значно частіше.

Так само, як і м'який вид мови ворожнечі. Це твердження про неповноцінність, моральні недоліки, згадка про представників тієї чи іншої групи в принизливому контексті.

СЕРЕД ПОМИЛОК, ЯКИХ ПРИПУСКАЮТЬСЯ ЗМІ, МАКСИМ БУТКЕВИЧ ВИДІЛЯЄ:

- 1) використання мовних штампів;
- 2) назв і самоназв;
- 3) відсутність перевірки повідомлень;
- 4) некритичну трансляцію, необережність;
- 5) професійну недбалість.

Зокрема, це може бути плутанина понять і термінів, надання для псевдобалансу слова тим, хто є виразником ненависті, невдалий вибір тональності і жанру повідомлення.

Один із прикладів — заголовок Комсомольської правди в Криму, де автори одразу демонструють свої упередження.

500 метрів позора і гей-парад в Києві завершений

Марш ЛГБТ-активістів був більше схожий на міліцейську операцію: правоохоронців пришло в три рази більше, ніж учасників [відео]

РОМАН ГОЛОВАНОВ

Поділитися: 507

Коментарі: 428

Як кого правильно називати?

Саме час поговорити про проблемну термінологію. Щоб уникнути ре-трансляції мови ворожнечі, треба вживати нейтральну лексику.

Зокрема, **НЕКОРЕКТНО ВЖИВАТИ СЛОВА «ГОЛУБИ», «РОЖЕВІ» ЧИ «СЕКС-МЕНШИНИ»** як синоніми до слів «геї» і «лесбійки». Ці евфемізми, які виникли в радянському суспільстві, є негативно забарвленими.

Не слід вживати слово «натурал» щодо людей гетеросексуальної орієнтації, адже його антонім — «ненатурал» — також негативно забарвлений.

Будь ласка, використовуйте слова «геї» і «лесбійки» або «гомосексуали». Так буде коректно і не образливо. Інші слова використовуються в гомофобній риторичі.

КОРЕКТНО: «гомосексуали», «геї», «лесбійки»

НЕ ВАРТО ПИСАТИ ЧИ ГОВОРИТИ ПРО ГОМОСЕКСУАЛЬНИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ. Це спекулятивне поняття, яке використовують у гомофобній пропаганді з метою очорнити геїв, лесбійок і бісексуалів.

Адже немає єдиного для всіх «гетеросексуального способу життя», тож не існує і «гомосексуального».

Геї, лесбійки, бісексуали та бісексуалки відрізняються за статтю, віком, освітою, професіями, захопленням та багатьма іншими характеристиками, що формують різноманітні життєві стилі. Коректно казати: «життя геїв і лесбійок».

КОРЕКТНО: «життя геїв і лесбійок»

НЕКОРЕКТНО: ГОВОРИТИ ПРО «НЕТРАДИЦІЙНУ СЕКСУАЛЬНУ ОРІЄНТАЦІЮ».

Коректно: «гомосексуальність», «гомосексуальна орієнтація», «бісексуальність», «бісексуальна орієнтація».

Гомосексуальність і бісексуальність існували в усі часи і в усіх культурах, а отже, вони такі ж традиційні, як і гетеросексуальність.

Тому, будь ласка, використовуйте вирази «гомосексуальна орієнтація», «бісексуальна орієнтація» або слова «гомосексуальність» і «бісексуальність».

КОРЕКТНО: «гомосексуальність»

НЕКОРЕКТНО: «НЕТРАДИЦІЙНІ СЕКСУАЛЬНІ ВІДНОСИНИ», «НЕТРАДИЦІЙНІ ПАРИ», «НЕТРАДИЦІЙНІ СІМ'Ї».

Натомість коректно писати про «гомосексуальні відносини» або просто «відносини», «гомосексуальні пари» або «пари», «одностатеві сім'ї» або просто «сім'ї».

КОРЕКТНО: «гомосексуальні відносини» / «відносини», «гомосексуальні пари» / «пари», «одностатеві сім'ї» / «сім'ї»

У тих випадках, коли це можливо, не варто виділяти гомосексуальність пар або сімей, як це не робиться щодо гетеросексуальних пар або сімей. Ваша аудиторія цілком зможе розрізнити стать і сексуальну орієнтацію героїв матеріалу, наприклад, завдяки займенникам чи фотографіям.

НЕКОРЕКТНО: «СЕКСУАЛЬНІ УПОДОБАННЯ».

Термін «сексуальні уподобання» позначає виключно секс. Гомо-, бісексуальність — це не тільки про статевий акт, а й про романтичний потяг і взаємини між людьми. Коректний і точний термін — «сексуальна орієнтація».

КОРЕКТНО: «сексуальна орієнтація» або «орієнтація»

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Анн Вебер. Навчальний посібник з мови ворожнечі. — *Київ, 2010.*

Максим Буткевич. Мова ворожнечі. Відео. — *Київ, 2012.*

Максим Буткевич: Українські журналісти, поширюючи ксенофобські меседжі, працюють відлунням російських ЗМІ і «русского міра». — *Київ, 2016*

Сплошной гей-парад: как неграмотность СМИ приводит к ненависти и насилию. — *Киев, 2016.*

ЛЕКЦІЯ 6.

ТРАНСГЕНДЕРИ: ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Гендерна інакшість
Трансгендери і цисгендери
Правила для журналістів

Зараз ми поговоримо про трансгендерних людей, які, як ви знаєте, також належать до ЛГБТ-спільноти. Саме щодо них досі триває дискусія, оскільки природа трансгендерності стосується не сексуальної орієнтації, а самоідентифікації людини.

Цим трансгендери докорінно відрізняються від геїв, лесбійок, бісексуалів і бісексуалок. У суспільстві не завжди знають цю різницю, вважаючи, що хлопчик, який вдягає плаття, автоматично є геєм, тому трансгендерних людей цькують як і гомосексуалів.

Хоча якщо людина є трансгендером, то вона обирає жіночий одяг тому, що відчуває себе дівчиною, і хоче, щоб її сприймали саме як жінку. Тобто йдеться не про сексуальну орієнтацію, а про гендерну ідентичність людини.

Гендерна інакшість

Трансгендери справді належать до меншості. Соціологи дослідили, що таких людей у різних країнах до 1,2%. Для журналістів, як і для більшості суспільства, вони є екзотикою, а відтак, отримують підвищену увагу, зокрема з боку телешоу, де люблять гострі дискусії.

Щоб зрозуміти природу трансгендерності, варто докладніше поговорити про гендер як такий. Якщо «стать» — це сукупність біологічних ознак організму, так чи інакше пов'язаних із функцією репродукції, тобто розмноження, то «гендер» — це соціальна надбудова над нею.

«Чоловічі» та «жіночі» традиційні ролі, способи поведінки, сфери діяльності та пов'язані з ними суспільні очікування стосуються саме гендеру, а не статі. Коли говорять, що дівчатка мають носити сукні, а хлопчики — штани, що жінки — «прекрасна» стать, а чоловіки — «сильна», що для жінок головне — вдало вийти заміж, а для чоловіка — стати крутим босом, — це і є стереотипні уявлення про гендер, а не стать.

Відокремлювати гендер від статі почали порівняно нещодавно — у 70-х роках, коли завдяки дослідженням зрозуміли, що гендерні прояви відрізняються в різних культурах, різних цивілізаціях, а також дуже змінюються з ходом історії.

Таким чином, вони є не наслідком якоїсь особливої «жіночої» чи «чоловічої» будови мозку, як вважалося раніше, а обумовлені традиціями певного суспільства.

Звідси виникло таке поняття, як гендерна ідентичність. Як ми знаємо з лекції № 2, це внутрішнє самовідчуття приналежності людини до того чи іншого гендеру. У цьому сенсі вона є однією з багатьох ідентичностей людини — таких як національна, професійна, політична, субкультурна та інші.

На думку деяких психологів, сукупність ідентичностей саме й становить те, що ми називаємо словом «особистість». Більшість людей визначає свою гендерну ідентичність як таку, що відповідає статі — чоловічій чи жіночій. Але є невелика кількість людей, яка, грубо кажучи, народжується не «в тому тілі» — саме їх і називають трансгендерними. Тобто стать такої людини при народженні не відповідає її внутрішньому відчуттю статі.

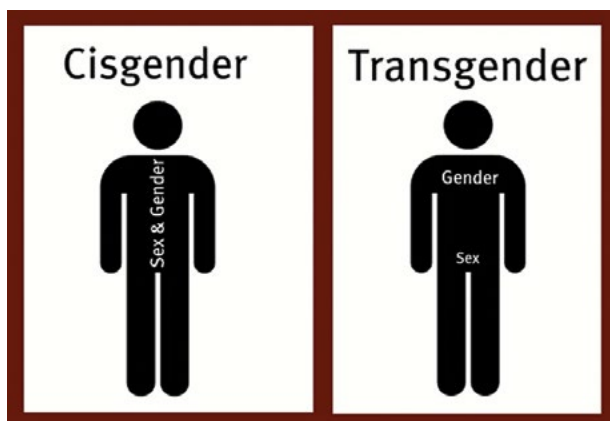
Є ДВІ ВЕЛИКІ ГРУПИ ЛЮДЕЙ, У ЯКИХ СУКУПНІСТЬ СТАТЕВО-ГЕНДЕРНИХ ОЗНАК НЕ Є ЦІЛКОМ ЧОЛОВІЧОЮ АБО ЖІНОЧОЮ:

1. Ситуації, коли людина при народженні поєднує в собі жіночі та чоловічі статеві ознаки або її «стать» неможливо визначити однозначно. Це явище називається «інтерсекс».

2. Ситуації, коли особистість з тих чи інших причин цілеспрямовано змінює свої статеві або гендерні характеристики. Це явище називається «трансгендерність».

Трансгендери і цисгендери

Отже, в сучасному суспільстві людина із зовнішністю, що сприймається як жіноча, може мати чоловічі геніталії і навпаки, а графа «стать» у паспорті може не відповідати тому, як людина себе позиціонує і що вдягає. Схематично різницю між більшістю людей — цисгендерами — і трансгендерною меншістю можна пояснити ось цим малюнком.

Саме для того, щоб гармонізувати тілесні прояви з внутрішніми відчуттями, трансгендерні люди ідуть на зміну статі. Проте цей вислів нині вважають некоректним. У ЛГБТ-середовищі прийнято говорити про трансгендерний перехід або англійською мовою «транзішн» (англ. transition).

ВОНИ ПРОХОДЯТЬ (АБО, ПРИНАЙМНІ, ПРАГНУТЬ ПРОЙТИ) ВСІ АБО ДЕЯКІ З ЧОТИРЬОХ ЕТАПІВ ПЕРЕХОДУ. А САМЕ:

1. Починають гормональну терапію.
2. Роблять косметичні та хірургічні операції.
3. Офіційно змінюють ім'я та переробляють документи.
4. Адаптуються у суспільстві в бажаному гендері.

Журналістам важливо розуміти, що не всі трансгендери потребують хірургічної корекції статі.

Декому достатньо гормональної терапії, декому — косметичної пластики, а дехто просто хоче змінити ім'я в паспорті. У цьому ключі некоректно трансгендерів називати «транссексуалами», оскільки це слово вживають медики як психіатричний діагноз.

А світова тенденція щодо трансгендерних людей рухається в напрямку депатологізації ставлення до них.

Зупинимося на ще одному важливому моменті. Трансгендерність справді часто плутають і змішують із сексуальною орієнтацією. Іноді, наприклад, можна почути, що транс-люди йдуть на операцію нібито задля того, щоб після неї їхні інтимні стосунки стали гетеросексуальними. Подібна практика дійсно існує, наприклад, в Ірані, але там вона по суті носить репресивний характер, оскільки гомосексуальність жорстко карається законом.

У загальному ж випадку гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація, як я вже згадувала, жодним чином не пов'язані між собою. Відтак, трансгендерні люди можуть бути гетеросексуалами, гомосексуалами, бісексуалами, асексуалами — так само, як і цисгендерні люди.

Наприклад, проведене у 1990 році у США дослідження показало таке співвідношення:

СЕРЕД ТРАНС-ЖІНОК 27% відчують потяг до чоловіків, 35% — до жінок, 38% — і до тих, і до інших;

СЕРЕД ТРАНС-ЧОЛОВІКІВ 10% відчують потяг до чоловіків, 55% — до жінок, 35% — і до тих, і до інших.

Коли трансгендерам не заважають розвиватися в суспільстві так, як вони вважають за потрібне, ці люди живуть нормальним життям, досягаючи успіху, як Дана Інтернешнл.

Відомий приклад — режисери «Матриці» сестри Вачевські — Лана і Лілі, які при народженні були названі братами Ендрю та Ларрі.

Правила для журналістів

Безсумнівно, серед журналістів інтерес до транс-людей завжди буде підвищеним. Що важливо знати при спілкуванні?

Не варто згадувати або звертатися в попередньому гендері до людини, якщо в цьому немає потреби. Так само, як і вживати попереднє ім'я. Сприймайте її такою, якою вона перед вами є.

І, звісно, не використовуйте ярлики, діагнози та слова-кліше з вуст третіх осіб. Як ось тут журналісти агентства РІА «Новости-Україна», яким, схоже, важливо було наголосити на тому, що в Києві реєструють одностатеві шлюби.

В киевском ЗАГСе расписали пару нетрадиционной ориентации

12:32 17.07.2016 (обновлено: 12:35 17.07.2016) ● 533 ● 5 ● 2

В Деснянском районе столицы зарегистрировали брак между трансгендером и лесбиянкой. Для бракосочетания молодые люди оделись "согласно ролям в семье".

Весты (Россиа)

КИЕВ, 17 июл — РІА Новости Украина. В Киеве в ЗАГСе Деснянского района зарегистрирован брак между мужчиной и женщиной нетрадиционной сексуальной ориентации.

На бракосочетание жених-трансгендер пришел в свадебном платье, а невеста-лесбиянка — в мужском костюме, стилизованном под моду XVIII века.

Смотрите также: [Делегация Лаврова и столкновение на гей-параде: кадры с места событий](#)

"Сначала мы даже не поняли — они выглядели, как обычная пара. Потом узна, когда посмотрели паспорта, то увидели, что мужчина — это невеста, а женщина — это жених", — так в ЗАГСе прокомментировали газете "Весты" прошедшее бракосочетание.

По суті транс-жінка в білій весільній сукні прийшла до РАГСу зі своїм партнером, одягненим у чоловічий костюм, стилізований під вбрання XVIII століття. Їхній шлюб зареєстрували в рамках законів України, оскільки пара мала два паспорти — чоловіка та жінки, але їхнє вбрання шокувало співробітниць відділу реєстрації.

Чи є такий випадок незвичним для України? Поки що так. Але журналісти не змогли описати ситуацію коректно, повністю сплутавши гендерну ідентичність і сексуальну орієнтацію.

Вони назвали подружжя «нетрадиційним», транс-жінку — «транссексуалом» і нареченим, а її обранця автоматично охрестили лесбійкою з огляду на жіночу зовнішність, хоча насправді це транс-чоловік, який не робив перехід.

Тобто це гетеросексуальна трансгендерна пара, а не гомосексуальна, як сказано в заголовку.

Загалом новина написана зі слів анонімної співробітниці, яка реєструвала шлюб. Автор зробив передрук з іншого джерела, не поговоривши з героями публікації, що дуже непрофесійно.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

34 країни Європи роблять цей жах реальністю: відео. — 2016.

Моя трансгендерна історія: відео. — 2016.

Стерилизація в обмін на паспорт: трансгендер доказав незаконність процедури в суді України. — Київ, 2016.

Трансгендерні люди в Україні: соціальні бар'єри та дискримінація. — Київ, 2016.

Трансгендерність: от МЖ до Х. — Київ, 2016.

ЛЕКЦІЯ 7.

МІФИ ПРО ЛГБТ

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

У чому небезпека міфів

10 найпоширеніших міфів про ЛГБТ

Отже, час поговорити про те, які міфи на тему ЛГБТ побутують у нашому суспільстві, посилюючи страх серед населення до цієї категорії громадян.

Поважна соціологічна інституція — Центр Разумкова — у квітні 2017 року проводила опитування щодо ідентичності громадян. Воно показало, що понад дві третини українців не хотіли б жити по сусідству з гомосексуалами.

При цьому їх ставлять в один ряд із наркоманами й алкоголіками. Хоча ми з вами знаємо, що якщо людина сама не зізнається в тому, що відчуває потяг до людей своєї статі, то ні ви, ні науковці не відрізнять її від гетеросексуальної людини.

Отже, рівень побутової гомофобії, що є ірраціональним страхом до чужого і невідомого, в українському суспільстві доволі високий.

Це й свідчить про вплив побутових міфів, які, як ми знаємо, завдяки журналістам можуть переходити в інформаційний простір. Спростуймо основні з них.

МІФ № 1. ГОМОСЕКСУАЛЬНІСТЬ – ЦЕ ХВОРОБА

Всесвітня організація охорони здоров'я офіційно виключила гомосексуальність із міжнародного переліку хвороб у 1992 році – і її рішення поширюється на всі країни-члени ООН.

А на 20 років раніше це зробила Американська психіатрична асоціація, а загалом науці це відомо з кінця ХІХ століття завдяки Рихарду Крафту-Ебінгу та сотням інших дослідників.

Отже, гомосексуальність і бісексуальність – це така ж нормальна орієнтація, як і гетеросексуальність. Просто менше поширений варіант норми, такий же, як негативний резус-фактор, руде волосся чи ліворукість.

МІФ № 2. ГОМОСЕКСУАЛЬНІСТЬ МОЖНА ВИЛІКУВАТИ

Спростування цього міфу впливає зі спростування міфу першого. Але багато представників ЛГБТ стикаються з тим, що батьки після камін-ауту кажуть їм: «Це в тебе підліткове, виростеш – минеться».

Ті, хто вживає такі фрази, плутають сексуальну орієнтацію та поведінку. Сексуальна поведінка може бути найрізноманітнішою, бо вона базується на збудженні, а не на потязі.

Зараз, за наявності розвиненої сексології і численних досліджень ЛГБТ, можна з упевненістю сказати: гомосексуальність не є хворобою. Її не можна і не треба лікувати гіпнозом, електричним струмом, таблетками або будь-яким іншим способом.

Офіційна позиція наукової спільноти засуджує такі методи псевдолікування здорових людей.

МІФ № 3. ГОМОСЕКСУАЛЬНІСТЬ МОЖНА «ЗАРАЗИТИ»

Цей міф найбільше впливає на той страх співжиття поруч із гомосексуалами, який зафіксували соціологи Центру Разумкова.

Він нав'язаний політиками-популістами, які піднімають стяги на боротьбу з «пропагандою гомосексуальності» задля поділу електорату на «своїх» і «чужих» та підвищення власного рейтингу.

Таким політикам здається, що сам факт розмов про те, що ЛГБТ-люди існують в Україні і це не хвороба, а норма, — погано впливає на майбутнє дітей і руйнує традиційні сім'ї.

При цьому таких політиків не хвилюють, наприклад, почуття дитини, яка відкриває в собі сексуальність і під таким пропагандистським тиском починає думати, що з нею щось не так.

Спростовують міф наукові дослідження про природу людини, які тривають понад сто років, — вони свідчать, що гомосексуальністю не можна заразити.

МІФ №4. ГЕЇ ВИННІ В ПОШИРЕННІ ЕПІДЕМІЇ ВІЛ/СНІДУ

Цей міф виник унаслідок цільових кампаній із безпечного сексу в гей-середовищі, оскільки перший зареєстрований пацієнт у США в 80-х роках був геєм.

Тривалий час саме геї були в групі ризику, але за останні 10 років ситуація кардинально змінилася.

Статистика з поширення ВІЛ-СНІДу за 2015 рік свідчить, що в 57% випадків вірус передавався статевим шляхом у гетеросексуальних парах, у 22% заражалися через кров, у 19% — хвороба передалася від матері дитині і лише в 2% — це сталося статевим шляхом у гомосексуальних парах.

МІФ №5. ГОМОСЕКСУАЛИ СХИЛЬНІ ДО ПЕДОФІЛІЇ ТА ЗВАБЛЮЮТЬ ДІТЕЙ

Це твердження базується на односторонній інтерпретації фактів і його спростовує американська статистика.

Дослідники з'ясували, що більшість педофілів — 94% — є чоловіками. Значна кількість їхніх жертв — від 15 до 30% — були хлопчиками, але більшість жертв — дівчатка.

При цьому більшість педофілів, які здійснювали напади на хлопчиків, вважали себе гетеросексуалами і паралельно перебували в гетеросексуальних відносинах.

Педофілія — це збочення. І вона не має нічого спільного зі стосунками, які базуються на добровільній згоді дорослих людей.

МІФ №6. ГОМОСЕКСУАЛИ НЕ РОЗМНОЖУЮТЬСЯ

Це не відповідає дійсності. Насправді більшість гомосексуальних людей хочуть і можуть мати родину і дітей. Дехто заводить фіктивні родини, спеціально, щоб народити нащадків, дехто вдається до сурогатного материнства або ЕКЗ.

Отже, пропагандистське твердження про те, що гомосексуали є загрозою сім'ї та традиційним родинним цінностям, також не відповідає дійсності. Наприклад, співак і шоумен Костя Гнатенко, відомий як перший український публічний гей, який зробив камінг-аут у 1997 році, представляв на сцені свою подругу Олену, з якою хотів завести дітей.

А от телеведучий Анатолій Ярема публічно зізнався, що він гей у 2007 році. На той час він уже мав дочку і сина, а нині бавить онуків.

МІФ №7. ДІТИ ГОМОСЕКСУАЛЬНИХ БАТЬКІВ ВИРОСТУТЬ ГОМОСЕКСУАЛЬНИМИ

Жартома цей міф спростовують тим, що всі геї та лесбійки, яких ми знаємо, виростили в гетеросексуальних родинках. Або жартом про те, що нас усіх виховували в одностатевій сім'ї — мами і бабусі.

Новітні дослідження Американської академії дитячої та підліткової психіатрії в 2013 році показали, що діти у батьків геїв і лесбійок —

цитую — «не відрізняються від дітей гетеросексуальних батьків у своєму емоційному розвитку».

Таким чином вони підтвердили висновки Американської академії педіатрії, яка ще в 2002 році заявила про підтримку права одностатевих пар на шлюб і про схвалення прав батьків на виховання дитини, незалежно від їхньої сексуальної орієнтації.

У жовтні 2016 року Американська психологічна асоціація опублікувала дослідження 96 сімейних пар, які усиновили/удочерили дитину. Воно доводить, що діти гетеросексуальних і гомосексуальних батьків однаково добре адаптуються до соціуму і взаємодіють з однолітками.

Благополуччя дітей, за словами дослідниці Рейчел Феррі, залежить від рівня стресу у сім'ї, який у процесі виховання незмінно впливає на дитину. Тому секрет успішного виховання дитини залежить від методів взаємодії з нею, але аж ніяк не від структури сім'ї.

Щодо сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності дітей у гомосексуальних сім'ях, то їх розподіл такий же, як і в гетеросексуальних.

МІФ №8. ДЕМОНСТРАЦІЯ ГОМОСЕКСУАЛЬНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЗБІЛЬШУЄ КІЛЬКІСТЬ ЛГБТ

Цей міф, по суті, є продовженням дискусії про те, чи можна цілуватися, обніматися або ходити за руку в парку або в громадському транспорті.

Ми виходимо з сучасної концепції про те, що всі різні, але всі рівні, тому всі мають однакові права. Якщо гетеросексуальні пари цілуються на лавочках, чому це забороняється робити гомосексуальним?

Якщо на парад виходять мами з візочками і велосипедисти, то чому ЛГБТ-спільнота не має права на свій прайд? В усіх цих випадках це не стільки заклик народжувати більше дітей, пересідати на велосипеди чи закохуватися в представників своєї статі, а радше нагадування, що в цих категоріях громадян є проблеми, на які суспільству варто звернути увагу.

Що стосується кількості гомосексуалів — чоловіків і жінок, — то їх відсоток у суспільстві стабільний (7-10%) і не залежить від ступеня розвитку та рівня добробуту самого суспільства або рівня релігійності, віку статевого дозрівання, історичного періоду.

МІФ №9. БІСЕСКУАЛЬНІ ЛЮДИ СПЛЯТЬ З УСІМА, ТОМУ ЩО РОЗБЕЩЕНІ АБО «НЕРОЗБІРЛИВІ».

Це неправда. Бісексуали відчують потяг до інших людей, а не до їхньої статі чи гендеру.

Як відомо, науковці вважають це окремим різновидом сексуальної орієнтації, відмінним від гетеро- та гомосексуальної.

Тобто це питання не сексу, а романтичної прихильності. І це не «нерозбірливість», а частина природи таких людей. І це нормально.

МІФ №10. ГОМОСЕСКУАЛЬНІСТЬ ВПЛИВАЄ НА СМАКИ В ОДЯЗІ, МУЗИЦІ ТА ІНШІ ВПОДОБАННЯ

На ресурсі Quora є чудове запитання від батька хлопця-підлітка: «Мій п'ятнадцятирічний син дуже уважний і чутливий — здається, занадто чутливий для хлопчика. Чи він гей?»

Чутливість і любов до пісень Барбари Стрейзанд, яку приписують геям, як і пристрасть до футболу, коротких стрижок і оверсайз-одягу, яку приписують лесбійкам, — це все стереотипи.

Сексуальні вподобання не визначають культурні. Так само як і одяг людини та її стиль не свідчать про сексуальну орієнтацію.

Коли геї, лесбійки чи бісексуали працюють лікарями, охоронцями чи машиністами, ви не знаєте про їхню орієнтацію, якщо вони не виділяються одягом чи поведінкою.

За замовчуванням ми всіх «буденних» людей звикли сприймати як гетеросексуалів, хоча це не так.

Тож якщо ви вважаєте, що хтось із ваших знайомих або рідних — гомосексуалка, не намагайтеся грати в детектива, а просто запитайте. Особливо якщо це ваша дитина.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

10 мифов об ЛГБТ-сообществе. Сергей Шахов. — *Москва, 2013.*

Gay & God: what is it like to be LGBT and a member of the church? — *London, 2017.*

Дозвольте геям одружуватися один з одним, інакше вони одружаться з вашими дівчатами. Соціальна реклама.

Мамин каминг-аут, папин гей-парад. Истории тех, кого воспитали ЛГБТ-родители. — *Москва, 2016.*

Us Air Force Finally Gives 91 Year Old Gay Veteran An Honorable Discharge. — *NY, 2017.*

'Why compulsory sex education is important to faith schools and LGBTQ pupils'. — *London, 2017.*

ЛЕКЦІЯ 8.

ТЕНДЕНЦІЇ ВИСВІТЛЕННЯ ЛГБТ: ВИСНОВКИ З КУРСУ

СТРУКТУРА ЛЕКЦІЇ

Українські практики

Стандарти матеріалів про ЛГБТ

Інтерсекс-люди: особливості висвітлення

Остання лекція з курсу ЛГБТ для журналістів — привід підбити підсумки й окреслити тенденції в Україні та світі. Правозахисники організації «Інсайт» зазначають, що в останні роки ситуація в Україні з дискримінацією ЛГБТ загалом м'якшає, а журналісти стають толерантнішими у висвітленні теми.

Попри те, що соціологи Центру Разумкова в 2017 році зафіксували, що нетолерантність до гомосексуалів в Україні виражена на тому ж рівні, що в Росії — 66% і ми дуже відстаємо від західноєвропейських країн (від 40% — у Польщі до 7% — у Нідерландах), роль українських ЗМІ та влади в підігріванні цих настроїв зменшується.

Отже, ті, кого вважають «лідерами думок», починають із більшим розумінням ставитися до інакшості, в тому числі й щодо сексуальної орієнтації.

Українські практики

Попри негативний досвід у Львові з атаками на ЛГБТ-спільноту та поліцейських, правоохоронці добре спрацювали в Києві, де в 2016 році відбувся прайд і планують наступні заходи.

Тоді на вулиці столиці вперше вийшло багато людей, зокрема батьки та друзі ЛГБТ, які вирішили підтримати їх на протигагу погрозам «кривавою кашею». Українські журналісти у висвітленні Маршу рівності були помітно толерантнішими за російських колег.

У підсумку саме Київ переміг у конкурсі на прийняття «Євробачення-2017» серед міст України, зокрема й тому, що тут зміг гарантувати безпеку на прайді. А підсвічена веселкою, а згодом ще й розфарбована арка Дружби народів у столиці є візуальним символом цих тектонічних зрушень у світогляді українців.

Такі прайди для ЛГБТ — це спосіб прийняти себе, а також підтримати тих гомо-, бісексуальних людей і трансгендерів, яким важко сприйняти свою інакшість. У цивілізованому світі публічні події є абсолютно звичною практикою, а журналісти всіляко інформують про новітні знання щодо природи ЛГБТ.

Так, перший у 2017 році номер журналу National Geographic вийшов в електронній формі з 9-річною транс-дівчинкою Ейвері Джексон на обкладинці та її цитатою «Найкраще у тому, щоб бути дівчиною, — не треба вдавати, що ти хлопчик». А друкований січневий номер мав обкладинку з груповим фото людей із різною гендерною ідентичністю.

Це був спеціальний випуск журналу з 9-мільйонним тиражем на тему «Гендерна революція». У ньому зібрали історії та фото вісімдесяти дітей 9-річного віку з різних країн світу, які розповіли, як гендер впливає на їхнє життя. Цей номер журналу викликав масштабну дискусію у соцмережах і листування з редакцією — завдяки йому про Ейвері Джексон дізналися по всьому світу.

Револьюційні обкладинки National Geographic–2017.

Стандарти матеріалів про ЛГБТ

Отже, повторімо ще раз головні правила, яких слід дотримуватися журналістам при написанні професійних матеріалів про ЛГБТ:

1. Створюйте новини, а не погляди. Make news, not views, як кажуть наші західні колеги.

Тобто уникайте заголовків із негативним емоційним забарвленням, осудом, необґрунтованими судженнями та образливими словами.

2. Будьте достовірними — пишіть про ваших героїв точну інформацію.

3. Зберігайте баланс думок там, де він потрібен, але не видавайте за баланс упередження, стереотипи та мову ворожнечі.

4. Відокремлюйте факти і коментарі.

5. Висвітлюйте конфліктні ситуації довкола ЛГБТ за принципом «Не нашкодь». Якщо є загрози для конкретного героя, треба з обережністю використовувати його або її дані.

Пам'ятайте, що в нас сильна побутова дискримінація представників ЛГБТ-спільноти, тож трапляються випадки агресії та напади на них.

Тому писати треба так, щоб не перейти межу в бік образи чи пропаганди.

Наприклад, якщо ви пишете про людину як фахівця, експерта чи спортсмена, який досяг успіхів, чи варто згадувати його сексуальну орієнтацію або гендерну ідентичність?

Чи потрібно в новині про презентацію нових продуктів компанії Apple зазначати, що її директор Тім Кук — гей? Водночас це доречно зробити, якщо писати про нього як про особистість і про те, що він виступає за принципи рівності та права людини.

Або ось новина з українського сайту ТаблоID «Сина Повалій забракував російський гей». Виникає запитання: чи треба в заголовку вказувати на сексуальну орієнтацію судді, яка не має жодного стосунку до того, що людина не пройшла кастингу? Звісно, ні.

Новини

Версія для друку

Сина Повалій забракував російський гей

07.07.2010, 11:00
Tablo ID

Син співачки Таїсії Повалій Денис взяв участь у кастингу чергового пісенного конкурсу.

Юнака уподобали троє членів журі - співачка Йолка, продюсер Ігор Кондратюк та Сергій Пархоменко, відомий як репер Сержога.

Натомість не оцінив таланту сину лише найепатажніший з суддів - російський музичний критик із нетрадиційною орієнтацією Сергій Сосєдов, повідомляє "Блік".

"Денисе, у твоєму виступі немає нічого цікавого, а обраний тобою репертуар - нудний", - заявив Сосєдов.

Втім, зауваження Сосєдова не завадили Денису Повалій пройти кастинг.

"Я хотів показати свій талант і не "світити", що моя мама - Таїсія Повалій. Звісно, вона могла піти зі мною на кастинг, заплатити купу грошей, аби мене взяли без конкурсу, але я б від цього не одержав ніякого задоволення", - розповів Денис.

Журналісту під час підготовки матеріалу також варто звернути увагу: чи не втручається він у приватне життя людини без дозволу; чи не викличе текст агресії щодо героя та дискримінаційних дій проти нього.

Зокрема, з такими небажаними наслідками зіткнувся 10 років тому активіст Зорян Кісь. В інтерв'ю журналу «Новое время» він розказав, як один із телеканалів протитрував його «гомосексуалом», і таким чином мати його друга з телевізора дізналася, що син гей. Тобто через журналістів відбувся небажаний аутінг.

Інтерсекс-люди: особливості висвітлення

Також давайте розглянемо ще один резонансний матеріал «Львівські хірурги сформували стать дитини ...вже після її народження». На жаль, у цьому матеріалі зроблено акцент на медичній проблемі, але недостатньо висвітлений аспект гендеру.

Ніхто не може бути впевнений у майбутній самоідентифікації дитини і можливих психологічних проблемах, пов'язаних із такою операцією в ранньому віці. Журналісти — не медики, не науковці і не психологи. Але вони можуть всебічно висвітлювати тему, описуючи і психологічні, і соціальні наслідки.

Львівські хірурги сформували стать дитини ...вже після її народження

Мала народилася істинним гермафродитом

Суспільство — Олександра Балахник, 3 квітня · 18024 · 20

До теми

12-річному хлопчику у Львові вперше поставили протез «на викист».

ДОЖИВЕТ

«Лікарі стоїть черга за пацієнтами». Все, що ми хотіли знати про реформу медичного у питаннях та відносинах

ДОЖИВЕТ

У ході п'ятигодинної операції львівським хірургам вперше в Україні вдалося сформувати стать трирічній дитини

...У родині Н-ів з нетерпінням чекали народження третьої дитини. У подружжя вже було дві доньки, тож коли на УЗД сказали, що народиться хлопчик, батьки, особливо тато, безмежно раділи. Усю вагітність жінка перенесла нормально. Та коли після пологів неонатолог оглянув маля, з'ясувалося, що з ним не все гаразд. По зовнішньому вигляду дитини можна було твердити, що народився хлопчик. Однак, крім чоловічих статевих органів, у нього були ще й жіночі.

Батьки були у розпачі. Що робити? Рівним, друзям, знайомим повідомили, що народився хлопчик і окрестили його як хлопчика, назвавши Віктором. Рідні почекали, доки дитя трішки зміцніє, а тоді почався похід по лікарях. Зі своїми проблемами вони прийшли в Львівську обласну дитячу лікарню «ОХМАТДИТ».

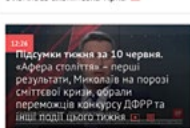
Останні новини

13:06 У Брковичах внаслідок ДТП постраждав 27-річний мотоцикліст

12:49 Петро Порошенко запустив символічний «таймер безвізу»

КРИМІЯ

На кінець вул. Кульпарківська-Наукова з'явилася альпійська гірка

12:24 Підсумки тижня за 10 червня. «Афера століття» - перші результати, Миколаєв на порозі сніткової кризи, обрали переможця конкурсу ДФРР та інші події цього тижня

Ось приклад висвітлення теми інтерсекс-людей у глянці: журнал Elle розповів про крик душі топ-моделі, яка зробила спробу «зламати табу» в цьому питанні. «Значно важливіше, якби мої батьки були зі мною чесні з самого початку — я не отримала б такої величезної психологічної травми через те, що вони зі мною зробили», — розповіла модель Ханна Габі Оділь. У цьому тексті також порушується питання про право людини самостійно робити вибір щодо змін у своєму тілі.

БЕЛЬГИЙСКАЯ МОДЕЛЬ ХАННА ГАБИ ОДИЛЬ ЗАЯВИЛА О СВОЕЙ ИНТЕРСЕСУАЛЬНОСТИ. РАССКАЗЫВАЕМ, ЧТО ЭТО ТАКОЕ

Крик души топ-модели в попытке «слопать табу» в вопросе интерсексуалов

Отже, питання, які ми з вами вивчали всі ці дні, насправді дуже складні і комплексні. Саме тому правозахисники та громадські організації в Україні домагаються публічних заходів – роблять видимим той факт, що ці люди існують поруч з кожним із нас.

Щойно українське суспільство прийме це, дізнається про новітні висновки науковців і перестане цькувати геїв і лесбійок, необхідність у більшості суспільних заходів та дискусій відпаде і, можливо, все справді обмежиться традиційним для багатьох країн світу літнім гей-парадом – святом на шану різноманітності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Битва за Евровидение-2017: почему Киев гордится Маршем Равенства. — Киев, 2017.

Celebrities Who Came Out This Year And Why Their Stories Matter. — NY, 2016.

#gladawards: номінації медіа за ставлення до ЛГБТ.

QUEER VOICES: спецпроект Хаффінгтон Пост.

Why We Put a Transgender Girl on the Cover of National Geographic. — NY, 2017.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Андрогін — особистість, яка поєднує в собі якості, притаманні чоловічому та жіночому гендеру, яка відчуває свою гендерну ідентичність як таку, що перебуває між чоловічою та жіночою.

Асексуальність — відсутність потягу до індивідів як своєї, так і протилежної статі. Один із типів сексуальної орієнтації людини.

Аутинг (англ. outing — «вихід») — публічне оприлюднення інформації про сексуальну орієнтацію або гендерну ідентичність людини без її згоди. Не є добровільним камінг-аутом.

Бісексуал/бісексуалка — бісексуальна людина; людина, яка кохає або відчуває сексуальний потяг як до жінок, так і до чоловіків.

Бісексуальність — романтичний і сексуальний потяг до індивідів як своєї, так і протилежної статі, не обов'язково однаково й одночасно. Один із типів сексуальної орієнтації людини.

Відкритий гей, бісексуал, лесбійка, бісексуалка, трансгендер, трансгендерка — людина, яка відкрито ідентифікує себе відповідним чином в особистому житті, публічній або професійній діяльності.

Гей — гомосексуальний чоловік; чоловік, який кохає або відчуває сексуальний потяг до інших чоловіків.

Гомосексуальність — романтичний і сексуальний потяг тільки і виключно до індивідів своєї статі/гендеру. Один із типів сексуальної орієнтації людини.

Гендер (англ. gender — «стать», лат. genus — «рід»). Це слово вживається, щоб позначити соціальну стать людини, яка може збігатися з біологічними характеристиками, а може й ні.

Водночас сучасні дослідники, такі як філософ і соціолог Джудіт Батлер, говорять про гендер як спектр, зважаючи на те, що немає 100-відсоткового чоловіка чи 100-відсоткової жінки, а кожен індивід має певний відсоток характеристик тієї чи іншої статі.

Гендерна ідентичність — внутрішнє самовідчуття приналежності людини до того чи іншого гендеру.

Гетеронормативність — система переконань, що передбачає узгодженість біологічної статі, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, а також гендерних ролей.

Вона характеризується твердою впевненістю, що:

1. Люди діляться на дві різні і взаємодоповнювані статі — чоловіків і жінок
2. Чоловік і жінка мають певні природні ролі в житті
3. Гетеросексуальність — це єдина сексуальна орієнтація та/або єдина нормальна сексуальна орієнтація
4. Статеві і шлюбні стосунки є характерними/прийнятними тільки для людей, які належать до «протилежної» статі.

Гетеросексуальність — романтичний потяг виключно до індивідів протилежної статі/гендеру. Один із типів сексуальної орієнтації людини.

Гомосексуал/гомосексуалка — особистість, якій притаманна гомосексуальність. При цьому термін «гомосексуалізм» є застарілим і негативно забарвленим, тому недопустимо використовувати його як синонім до гомосексуальності чи таких слів, як «гей» і «лесбійка». Термін «гомосексуаліст» також є образливим для ЛГБТ-середовища, бо асоціюється з діагнозом, якого уже не існує.

Гомофобія — прояв дискримінації або ненависті щодо гомосексуальних людей.

Депатологізація гомосексуальності — виведення гомосексуальної орієнтації з класифікації паталогії. Всесвітня організація охорони здоров'я виключила гомосексуальність із переліку захворювань (із Міжнародної класифікації хвороб десятого перегляду, МКХ-10) в 1990 році. Для України такий момент настав у 1993 році, коли Кабінет Міністрів прийняв впровадження МКХ-10.

Інтерсекс — людина, яка при народженні поєднує в собі жіночі та чоловічі статеві ознаки або «стать» якої неможливо визначити однозначно.

Камінг-аут (англ. coming out — «розкриття, вихід») — дослівно перекладається як «вихід назовні» й означає процес відкриття людиною своєї гомо-, бісексуальності чи трансгендерності іншим людям. Цей процес починається з того, що людина приймає себе такою, якою вона є.

Квір (англ. queer) — широкий термін, який використовують для позначення сексуальних і гендерних ідентичностей та проявів, які не є гетеронормативними. Його часто розуміють як спосіб мислення і життя, коли намагаються уникати шаблонності в будь-яких її формах.

Ксенофобія — страх до чужого. Ксенофобія як світогляд є причиною ворожнечі за принципом національного, релігійного, соціального та іншого розподілу людей.

ЛГБТ — це абревіатура, що виникла для позначення лесбійок, геїв, бісексуалок і трансгендерів. Термін використовується з 90-х років.

ЛГБТ-спільнота — термін, який почали вживати у США з 1988 року. Так намагаються відобразити розмаїття сексуальних і гендерних культур.

Лесбійка — гомосексуальна жінка; жінка, яка кохає або відчуває сексуальний потяг до інших жінок.

Мова ворожнечі — систематичне застосування негативно забарвленої лексики, спрямоване на прояв агресії щодо людини або групи людей за ознакою раси, релігії, статі або сексуальної орієнтації тощо.

Перехід (анг. transition — «перехід») — процес зміни трансгендерними людьми їхніх біологічних статевих ознак та соціального гендерного позиціонування, метою якого переважно є визнання суспільством їх гендерної ідентичності. У переході часто виділяють такі етапи, як замісна гормональна терапія, хірургічна зміна статі та юридичне визнання гендеру, проте цей список не є обов'язковим і вичерпним.

Пропаганда гомосексуалізму — вираз, що використовується гомофобними активістами з метою спотворення сприйняття ЛГБТ як частини суспільства. На їхню думку, мета ЛГБТ-руху полягає в тому, щоб всі, а особливо неповнолітні, стали гомосексуалами. Журналістам це поняття варто брати в лапки або використовувати з уточненням «так звана».

Рівні можливості — практичне забезпечення рівних умов для реалізації прав і свобод людини та громадянина відповідно до Конституції та законів держави, а також загальноприйнятні принципи та норми міжнародного права незалежно від сексуальної орієнтації та/або гендерної ідентичності.

Рівні права, права людини — універсальні права людини, закріплені у Загальній декларації прав людини. До них, зокрема, належить право на життя, захист від злочинів на ґрунті ненависті, право на шлюб, заборона дискримінації у сфері праці, освіти, культури, житла тощо.

Розлад гендерної ідентичності (англ. gender identity disorder) — формальний діагноз у МКХ-10, який використовують лікарі, щоб описувати та діагностувати трансгендерних людей, які відчувають значне невдоволення статтю/гендером, приписаними їм при народженні. На сьогодні формулювання цього діагнозу визнають застарілими і патологізуючим, тому очікується, що в МКХ-11 його змінять.

Сексуальна орієнтація — один із компонентів людської сексуальності, визначається як більш-менш постійний романтичний, сексуальний чи чуттєвий потяг індивіда до інших індивідів певної статі. Термін одним із перших використав Карл Ульріхс, який вважав її вродженим чинником.

Стать — біологічне поняття, що означає біологічно (генетично) зумовлений поділ організмів на самців і самиць, для людей — на чоловіків і жінок.

Трансгендер/трансгендерка — термін для людей, чия гендерна ідентичність або самовираження відрізняється від тих, які приписані їм від народження.

Трансфобія — страх, дискримінація або ненависть до трансгендерних або гендерно-неконформних людей, що часто призводить до актів насильства та інших проявів ворожості.

Цисгендер — термін, що описує людей, гендерна ідентичність яких відповідає статі/гендеру, які їм приписані від народження. Антонім до «трансгендера».

Над курсом «Як писати про ЛГБТ» працювали Таїсія Герасимова, Інна Ірискіна, Михайлина Скорик, а також низка експертів різної сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності.

Проект громадської організації «Інсайт» за підтримки Article 19, Велика Британія

Article 19 is a British human rights organization with a specific mandate and focus on the defense and promotion of freedom of expression and freedom of information worldwide founded in 1987.

ІЛЮСТРАЦІЯ: Наталія Левицька

ДИЗАЙН: Марія Долга

